

MALTA

**QORTI TAL-APPELL
(Kompetenza Inferjuri)**

**ONOR. IMĦALLEF
LAWRENCE MINTOFF**

Seduta tal-15 ta' Lulju, 2020

Appell Inferjuri Numru 37/2018 LM

Godfrey Calleja bin-numru tal-karta tal-identità 699446(M)
(l-appellat)

vs.

GlobalCapital Financial Management Ltd (C-30053)
(l-appellanta)

Il-Qorti,

Preliminari

1. Dan huwa appell magħmul mis-socjetà konvenuta **GlobalCapital Financial Management Ltd** [minn issa 'l quddiem "is-socjetà appellanta"] mid-deċiżjoni mogħtija fit-28 ta' Marzu, 2018, [minn issa 'l quddiem "id-deċiżjoni appellata"], mill-Arbitru Għas-Servizzi Finanzjarji [minn issa 'l quddiem "l-

Arbitru”], li permezz tagħha ddecieda dwar l-ilment tar-rikorrent **Godfrey Calleja** [minn issa 'l quddiem “l-appellat”] kif ġej:

“Għaldaqstant, ai termini tal-Artikolu 26(3)(c)(iv) tal-Kap. 555 tal-Ligijiet ta' Malta, l-Arbitru jordna lil GlobalCapital Financial Management Limited tħallas lill-ilmentatur is-somma ta' għaxart elef Euro (€10,000). Peress li l-ilmentatur tilef il-possibilità li seta' jinvesti din is-somma għandu jzomm kwalunkwe rikavat u imgħax li huwa rċieva.

Bl-imgħax legali mid-data ta' din id-deċiżjoni sad-data tal-ħlas effettiv.

Bl-ispejjeż kontra l-provditur tas-servizz.”

Fatti

2. Il-fatti ta' din il-kawża jirrigwardaw servizzi finanzjarji rezi mis-soċjetà appellanta lill-appellat, konsistenti f'parir dwar investiment f'prodott magħruf bl-isem *Lifemark S.A. Secure Income Bond Issue 2 EUR – A1* [minn issa 'l quddiem “il-prodott *Lifemark*”] u x-xiri tal-prodott f'isem l-appellat fis-somma ta' €10,000. Sussegwentement il-*Commission de Surveillance du Secteur Financier (CSSF)* fil-Lussemburg ħatret lil *KPMG Advisory S.a.r.l.* bħala amministratur provvizorju ta' *Lifemark S.A.* għal perijodu ta' sitt xhur¹ u s-*Security Trustee* għamel diversi pagamenti lill-appellat mill-kapital fis-somma komplessiva ta' €1,574.93.

¹ Ara ittra tal-05.03.10 tas-soċjetà appellanta. a fol. 87 tal-atti tal-arbitraġġ.
Qrati tal-Ġustizzja

Mertu

3. L-appellat istitwixxa proċeduri quddiem l-Arbitru permezz tal-prezentata ta' lment, fejn talab li tintradd lura lilu mingħand is-soċjetà appellanta s-somma ta' għaxart elef Euro (€10,000) li huwa kien għadda lis-soċjetà appellanta, bħala l-provditur tas-servizzi finanzjarji, għall-investment fil-prodott *Lifemark*, u dan flimkien mal-imgħaxijiet bir-rata ta' 7% għal ħames snin, li minnhom sar pagament wieħed biss.

4. Is-soċjetà appellanta wiegħbet għall-ilment billi eċċepiet is-segwent: (a) l-Arbitru ma kellux jieħu konjizzjoni tal-ilment *ai termini* tal-paragrafu (a) tas-subartikolu 21(2) tal-Kap. 555 tal-Liġijiet ta' Malta; (b) il-preskrizzjoni a tenur tal-paragrafu (f) tal-artikolu 2156, l-artikolu 2153 u l-artikolu 1222 tal-Kap. 16 tal-Liġijiet ta' Malta; (ċ) il-*casus*; (d) is-soċjetà appellanta ma kinitx il-leġittimu kontradittur; (e) is-soċjetà appellanta ma tistax tinzamm responsabbli għal telf li seħħ f'investment li ma kinitx tiġġestixxi; (f) ma kienx minnu li ngħata servizz jew parir ħażin min-naħa tagħha; (g) is-soċjetà appellanta ma kinitx responsabbli, jekk l-appellat verament soffra telf.

Is-Sentenza Appellata

5. L-Arbitru wasal għad-deċiżjoni appellata wara li għamel is-segwent konsiderazzjonijiet:

“Eċċezzjonijiet preliminari:

L-ewwel eċċezzjoni tal-provditur tas-servizz hija fis-sens li l-Arbitru m’għandux jieħu konjizzjoni tal-każ għaliex skont l-Artikolu 21(2)(a) tal-KAP. 555 dan l-ilment kien suġġett għal kawża quddiem qorti jew tribunal fuq l-istess mertu. L-ilmentatur jispjega li fil-formola tal-ilment kien ħa żball u flok mela l-kaxxa ‘le’, fejn mistoqsi jekk kienx fetaħ xi kawża fuq l-istess mertu, bi żvista, ittikkja l-kaxxa ‘iva’. (fn. 1 A fol 133).

L-Arbitru m’għandu l-ebda prova xort’oħra minn naħa tal-provditur tas-servizz li jrid jipprova l-eċċezzjonijiet li jagħti. Għalhekk l-Arbitru qed jiċċhad din l-eċċezzjoni.

Eċċezzjonijiet dwar preskrizzjoni

Il-provditur tas-servizz jagħti tlett eċċezzjonijiet dwar preskrizzjoni skont l-Artikoli 1222(1), 2153 u 2156(f) tal-Kodiċi Ċivili.

Dwar il-preskrizzjoni a bazi tal-Artikolu 1222(1) tal-Kodiċi Ċivili, il-liġi tipprovdi li:

‘L-azzjoni għal rexxissjoni minħabba vjolenza, żball, għemil doluż, stat ta’ interdizzjoni, jew nuqqas ta’ età, taqa’ bil-preskrizzjoni egħluq sentejn (2). Dan jgħodd ukoll għar-rexxissjoni ta’ obligazzjonijiet mingħajr kawża, jew magħmulin fuq kawża falza.’

Din il-preskrizzjoni ma tapplikax għal dan il-każ għaliex mhux qed isir każ għal rexxissjoni ta’ obligazzjoni minħabba vjolenza, żball, eċċ., kif jindikja dan l-artikolu tal-KAP. 16 tal-Liġijiet ta’ Malta.

Għalhekk din l-eċċezzjoni qed tiġi miċħuda.

*Dwar l-eċċezzjoni ai termini tal-Artikolu 2153 tal-Kodiċi Ċivili, fis-sentenza mogħtija mill-Onorabbli Qorti tal-Appell fil-kawża ‘**Carmelo sive Charles Magri vs Il-Kummissarju tal-Pulizija et’**, (Deċiża fil-5 ta’ Ottubru, 1998 – Vol LXXXII.II.751), dik il-Qorti osservat li l-liġi u l-ġurisprudenza jiddistingwu tliet xorta ta’ danni, jiġifieri dawk derivanti minn delitt veru u proprju (fejn il-preskrizzjoni hija dik tal-azzjoni kriminali), dawk derivanti minn ħtija akwiljana (fejn il-preskrizzjoni hija dik ta’ sentejn), u dawk derivanti minn inadempjenza kontrattwali (fejn il-preskrizzjoni hija dik ta’ ħames snin). (fn. 2 Ara wkoll ‘Emanuele Cassar vs Marija Ciappara’ (Deċiża mill-Qorti tal-Appell fit-2 ta’ Marzu, 1953).*

Imbagħad, il-Qrati tagħna sostnew ukoll: (fn. 3 Go p.l.c. vs Charles Dimech, PA28/07/2011).

‘Illi l-Qrati tagħna dejjem irritennew illi il-preskrizzjoni ta’ sentejn imsemmija fl-Artikolu 1917 tal-Ordinanza VII tal-1868 (dak li illum hu l-Artikolu 2153 tal-Kodiċi Ċivili) hija applikabbli għad-danni extra-kontrattwali jiġifieri dawk li gejjin mhux minn inadempjenza ta’ obligazzjoni imma “ex delictu vel quasi”. Meta d-danni huma “ex contractu” għax gejjin minn vjolazzjoni ta’ obligazzjoni, l-preskrizzjoni hija dik ta’ ħames snin u mhux ta’ sentejn.’

*Barra minn hekk, kif intqal fil-kawża **Avv Dr. Pio M Valletta pro et noe vs Jeno Torocsik et, deciza fis-7 t’Ottubru 2016:***

‘Il-fatt li f’kawża attur jitlob il-likwidazzjoni ta’ danni ma jfissirx awtomatikament li allura japplika l-Art. 2153 tal-Kodiċi Ċivili:

Il-preskrizzjoni ta’ sentejn li tolgot l-azzjoni għal danni li ma jkunux kaġunati b’reat hija applikabbli biss fil-każ ta’ danni indipendenti minn obligazzjoni kuntrattwali. (Stivala vs Colombo, PA, 9/1/1953. VOI XXXVII.ii.622)’.

*Fil-każ odjern l-ilmentatur ġie mibjugħ prodott finanzjarju kif tindika l-**Purchase Contract Note** (fn. 4 A fol 13 u 14) u b’hekk tnisslet obligazzjoni kuntrattwali bejn l-ilmentatur u l-provditur tas-servizz. Ġaladarba l-preskrizzjoni ta’ sentejn, skont l-Artikolu 2153 hija applikabbli biss ‘fil-każ ta’ danni indipendenti minn obligazzjoni kuntrattwali’, u f’dan il-każ kienet teżisti obligazzjoni kuntrattwali, allura il-preskrizzjoni akwiljana ma tapplikax għal dan il-każ.*

*Il-provditur tas-servizz jikkwota u ppreżenta kopja tas-sentenza fl-ismijiet ‘**Carmel Ciscaldi et vs GlobalCapital Financial Management Ltd.**’ deciza mill-Prim’Awla tal-Qorti Ċivili fil-5 ta’ Mejju 2017, u jonqos milli jsemmi s-sentenza deciza wara u, ċioè, dik tal-Prim’Awla tal-Qorti Ċivili fl-ismijiet: **Roland Darmanin Kissaun vs GlobalCapital Financial Management Ltd. deciza fl-1 ta’ Gunju 2017, fejn ġie deciz li dawn it-tranzazzjonijiet huma ta’ natura kuntrattwali.***

L-Arbitru jaqbel mal-aħħar sentenza imsemmija kif ukoll ma’ ġurisprudenza kostanti li l-preskrizzjoni akwiljana ma tapplikax fejn hemm relazzjoni kuntrattwali bejn il-partijiet. Kif diġà ġie spjegat, sar bejgħ ta’ prodott finanzjarju wara li ingħata parir mill-istess provditur tas-servizz u, għalhekk, din l-eċċezzjoni qiegħda tiġi miċħuda.

L-aħħar eċċezzjoni dwar preskrizzjoni hija bbażata fuq l-Artikolu 2156(f) tal-Kodiċi Ċivili.

L-Artikolu 2156(f) tal-Kap. 16 jipprovdi li l-preskrizzjoni ta’ ħames snin tapplika għal: ‘azzjonijiet għall-ħlas ta’ kull kreditu ieħor li ġej minn operazzjonijiet

kummerċjali jew minn ħwejjeg oħra, meta l-kreditu ma jkunx jaqa', skont din il-liġi jew liġijiet oħra, taħt preskrizzjoni aqsar, jew ma jkunx jirriżulta minn att pubbliku'.

Min jeċċepixxi l-preskrizzjoni jrid jipprova l-perijodu minn meta tista' tiġi eżerċitata din l-azzjoni. Kif ingħad fis-sentenza mogħtija fl-ismijiet 'Stencil Pave (Malta) Limited vs Dr Maria Deguara noe, (fn. 5 Deċiża mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili nhar it-30 ta' Ottubru 2003.)

'Hija regola ewlenija fil-proċedura li l-prova li l-azzjoni hija preskritta trid issir minn min iqanqal l-eċċezzjoni, u għalkemm il-parti attriċi tista' tressaq provi biex tittanta xxejjen dawk tal-parti mħarrka billi tmieri li għadda z-zmien jew billi għib 'il quddiem provi li juru li l-preskrizzjoni kienet sospiża jew interrotta, il-piż jaqa' prinċipalment fuq min jallega l-preskrizzjoni. Hi l-parti mħarrka li trid tipprova li l-parti attriċi għaddhilha ż-żmien utli biex tressaq il-kawża, u dan minn żmien minn meta dik il-kawża setgħet titressaq.'

Il-perijodu tal-preskrizzjoni jibda jgħodd minn meta min jipproponi każ, ikun jista' jeżerċita dik l-azzjoni:

Dan joħroġ ċar mill-artikolu 2137 tal-Kap. 16 li jipprovdi li:

'Bla ħsara ta' disposizzjonijiet oħra tal-liġi, il-preskrizzjoni ta' azzjoni tibda minn dak in-nhar li din l-azzjoni tista' tiġi eżerċitata; mingħajr ma jittiehed qies tal-istat jew tal-kondizzjoni tal-persuna li lilha din l-azzjoni tmiss.'

Il-provditur ressaq bħala xhud waħdieni lil Michael Schembri, li ma jagħmel l-ebda referenza għal din l-eċċezzjoni tal-preskrizzjoni. Fir-risposta l-provditur tas-servizz iqis li l-perijodu minn meta għandu jibda jgħodd il-perijodu għall-preskrizzjoni għandu jkun mill-25 ta' Lulju 2008, meta inbiegħ il-prodott lill-ilmentatur.

L-Arbitru ma jistax jaqbel ma' din l-asserzjoni għaliex fil-qasam tas-servizzi finanzjarji, l-ilmentatur ikun oġġettivament f'qagħda li jibda jieħu azzjoni minn meta jkun f'pożizzjoni li verament jista' jeżerċita l-azzjoni kontra l-provditur tas-servizz. Dan ma jistax iseħħ hekk kif jixtri l-prodott għaliex kieku l-provditur tas-servizz jakkuzah b'intemperatività jekk mhux ukoll b'vessatorjetà.

Azzjoni tista' tinbeda f'dan il-qasam meta javveraw ruħhom iċ-ċirkostanzi li jnisssu konvinċiment fl-ilmentatur li min bieghlu l-prodott ma kienx bieghulu tajjeb u dan ħafna drabi jiġri meta l-prodott ma jmurx tajjeb jew jibda juri l-inkwiet. Sakemm dan ma jiġrix, l-ilmentatur għandu kull raġun jassumi li l-prodott ikun inbiegħlu tajjeb għaliex huwa jkun mar għand financial adviser li kellu fiduċja fih u, għalhekk, m'għandux għalfejn jaħseb ħażin fih jew li jkollu xi raġuni biex ifittxu legalment.

Ħafna drabi ssir referenza għal ġurisprudenza għal tranżazzjonijiet totalment differenti minn investiment fis-settur finanzjarju u, għalhekk, it-terminu minn mindu jiġi kkalkolat li setgħet issir l-azzjoni huwa totalment differenti.

*Investiment fis-settur finanzjarju huwa wieħed tekniku li jrid jieħu l-korsa taż-żmien tiegħu biex min jinvesti fih jinduna li jkun jew mar tajjeb jew li ingidem. Il-mument oġġettiv huwa dak minn meta **verament** seta' jagħmel l-azzjoni.*

F'dan il-każ, l-ewwel darba li l-ilmentatur seta' jinduna li l-affarijiet ma kienux sejrini tajjeb kien fis-sena 2012, iżda peress li l-ilmentatur jgħid li f'dak iż-żmien kien laqqat il-marda tal-kancer u kien mar barra għall-kura, kiteb formalment lill-provditur tas-servizz f'Settembru 2013.

Il-provditur tas-servizz jgħid li fl-2010 (fn. 6 Ara affidavit ta' Michael Schembri fil-każ 009/2017) kienet intbagħtet ċirkulari lill-investituri f'dan il-fond biex jgħidulhom li kienu se jinħatru 'provisional administrators' u pproduċa d-dokument 'MS 2', iżda ma nġabet l-ebda prova li din iċ-ċirkulari giet effettivament mibgħuta lill-ilmentatur għaliex hija bla isem u bla indirizz.

Għalhekk hemm dubju serju dwar id-data ta' meta l-ilmentatur sar jaf l-ewwel darba dwar l-andament negattiv tal-investiment, u meta hemm dubju f'eċċezzjoni ta' preskrizzjoni dan id-dubju jimmilita kontra min iqajjem l-eċċezzjoni.

Imma anke kieku kellha tittiehed id-data tal-5 ta' Mejju 2010, minn meta l-ilmentatur seta' jagħmel l-azzjoni, il-preskrizzjoni xorta waħda giet interrotta permezz tal-ittra ufficjali tat-2 ta' Lulju 2014, u l-oħra tat-13 ta' Lulju 2016.

Barra minn hekk, l-Arbitru jinnota wkoll li fl-ittri tal-provditur tas-servizz tat-12 ta' Novembru 2013, u Diċembru 2014, il-provditur tas-servizz baqa' jittama lill-ilmentatur tant li qallu li f'ismu huma ser jibqgħu jissorveljaw l-andament tal-izviluppi: '...we confirm that we are continuing to monitor developments on your behalf'. (fn 7 Każ Nru. 009/2017, a fol 91,93)

Sal-2016, baqgħu jintbagħtu pagamenti lill-ilmentatur u kien proprju fl-2016, (fn 8 Ibid, a fol 99) li l-provditur għalaq il-pagamenti li kien qed jagħmel lill-ilmentatur fejn qallu: '...we confirm the receipt of the final distribution payment' (fn 9 Ibid)

Għalhekk, il-provditur tas-servizz baqa' jittama lill-ilmentatur sal-2016, u issa ma jistax jgħid li l-ilmentatur seta' jagħmel l-azzjoni minn dakinhar li ffirma l-kuntratt.

Għal dawn ir-ragunijiet, l-Arbitur hu tal-fehma li l-provditur tas-servizz ma rnexxilux jipprova li l-każ huwa preskritt u, għalhekk, l-Arbitru qed jiċċad l-eċċezzjonijiet dwar preskrizzjoni.

L-eċċezzjoni li l-provditur tas-servizz mhux il-leġittimu kontradittur hija waħda frivola għaliex il-provditur tas-servizz kien qed jaġixxi bħala kumpanija awtorizzata mill-MFSA biex toffri servizzi ta' investiment u aġixxiet bħala prinċipal fil-konfront tal-ilmentatur meta bieghitlu l-prodott tal-Lifemark. Imkien ma gie ippruvat mill-provditur tas-servizz li meta kien qed isir il-bejgħ tal-Lifemark, il-provditur tas-servizz qal lill-ilmentatur li kien qed jaġixxi f'isem ħaddiehor. Dan qed jintqal issa biex il-provditur tas-servizz jaħrab mir-responsabbiltà tiegħu. Kien hemm relazzjoni ġuridika bejn l-ilmentatur u l-provditur tas-servizz u, għalhekk, il-provditur tas-servizz huwa l-leġittimu kontradittur.

Lanqas l-eċċezzjoni l-oħra, li tgħid li l-provditur tas-servizz ma kienx hu li qed jiġġestixxi l-prodott imma aġixxa 'bħala intermedjarju' għal ħaddiehor, ma tista' tiġi milqugħa. L-ilmentatur ingħata l-parir u nbiegħ lill-prodott mill-provditur tas-servizz u l-ilmentatur qed igħid li l-provditur tas-servizz bieghlu prodott b'mod ħazin (misselling) u qed ifittxu proprjament f'dan ir-rigward. Għalhekk, il-provditur tas-servizz irid iwieġeb għal għemilu.

Dwar dak li jgħid il-provditur tas-servizz li dan huwa każ ta' 'casus', l-Arbitru ma jaqbilx ma' dan għaliex f'każ fejn qed jiġi allegat bejgħ ħazin tal-prodott, l-analizi li għandha ssir hija dik li tirrigwarda dak li ġara qabel u waqt il-bejgħ ta' prodott u mhux dak li ġara wara. Jista' jseħħ bejgħ ħazin ta' prodott anke jekk il-prodott imur tajjeb imma normalment f'dawk iċ-ċirkustanzi ħadd ma jaqjem l-ilment; jista' wkoll prodott jinbiegħ tajjeb u jfalli u f'dak il-każ l-ilmentatur ma jkollu l-ebda rimedju. Għalhekk, l-analizi trid issir x'għara qabel u waqt il-bejgħ tal-prodott u, għalhekk, ma jstax ikun każ ta' casus. Il-provditur tas-servizz jinstab li jkollu l-ħtija jekk jinstab li biegh il-prodott ħazin u mhux x'għara lill-prodott. Huwa proprju dan li qed jitlob l-ilmentatur: li l-provditur tas-servizz jiġi sindikat jekk biegh il-prodott ħazin jew le.

Dwar in-ness bejn ir-responsabbiltà u d-danni, l-Arbitru jagħmel referenza għall-Artikolu 26 tal-KAP. 555 tal-Liġijiet ta' Malta, fejn l-Arbitru ingħata l-fakultà li jagħti kumpens finanzjarju jekk fil-fehma tiegħu l-ilment jiġi ppruvat. Huwa wkoll fatt magħruf u stabbilit fil-ġurisprudenza illi nuqqas ta' adempjenza ta' obbligi kuntrattwali wkoll tnissel il-ħlas ta' danni.

Il-Kuntest ġuridiku

Meta l-leġislatur għadda l-Att XVI tal-2016 (KAP. 555 tal-Ligijiet ta' Malta) u waqqaf l-Arbitru għas-Servizzi Finanzjarji, fl-istess Att stabbilixxa l-parametri legali kif għandu jiddeċiedi każi li jkollu quddiemu. Fl-Artikolu 19(3)(b)(ċ) il-leġislatur ried li l-Arbitru 'jiddeċiedi u jagħti ġudizzju fuq ilment b'referenza għal dak li, fil-fehma tiegħu, ikun ġust, ekwu u raġonevoli fiċ-ċirkustanzi partikolari u merti sostantivi tal-każ.'

Irid ukoll iqis, 'l-aspettattivi raġonevoli u leġittimi tal-konsumaturi u dan b'referenza għaż-żmien meta jkun allegat li jkunu seħħew il-fatti li jkunu taw lok għall-ilment'.

L-Arbitru mhuwiex marbut u limitat mar-regoli stretti tal-Kodiċi Ċivili fejn il-partijiet dejjem tqiesu fuq l-istess livell negozjali. Mal-milja tas-snin, il-leġislatur beda jagħti protezzjoni akbar lill-konsumatur peress li tqies li huwa l-parti l-aktar vulnerabbli għaliex ma jkollux l-istess għarfien u ma jkunx fuq l-istess livell negozjali bħal kummerċjant.

Dan anke inħass fuq livell komunitarju permezz tad-Direttiva 93/13 li għiet inkarnata fil-KAP. 378 (l-Att dwar l-Affarijiet tal-Konsumatur) tal-Ligijiet tagħna speċjalment fejn jidhlu termini ingusti f'kuntratti mal-konsumatur.

Dan ġie rifless anke fil-ġurisprudenza tagħna fejn il-Qorti tal-Appell spjegat u sostniet dawn l-iżviluppi. (fn 9 Ara per eżempju, F. Advertising Ltd. vs Simon Attard, QA, 21 ta' Mejju, 2010; F. Advertising Ltd vs Anthony Tabone et, QA, 9 ta' Jannar 2009)

Il-leġislatur daħhal ukoll leġislazzjoni speċjali fil-qasam tas-settur finanzjarju bħal, per eżempju, l-Investment Services Act li taħtha ħarġu diversi regoli mill-Malta Financial Services Authority (MFSA) li jorbtu lil Licence holders bħalma huwa l-provditur tas-servizz odjern.

Imma, forsi fejn qabel dawn ir-regoli kellhom enfasi fuq l-aspett regolatorju u ma kienux jagħtu rimedju dirett lill-investitur, issa l-leġislatur ta l-fakultà lill-Arbitru li biex jasal għall-ġudizzju tiegħu jutilizza dawn l-istrumenti leġislattivi ġodda li kienu żviluppi sostanzjali fuq il-ligi ġenerali. Fil-fatt, il-leġislatur jiggwida lill-Arbitru biex:

'jikkunsidra u jieħu kont, b'dak il-mod u sakemm huwa jidhiru xieraq, ta' ligijiet applikabbli u rilevanti,

- regoli u regolamenti, b'mod partikolari dawk li jirregolaw l-imbiba ta' provditur ta' servizz, **inkluż linji gwida maħruġa mill-awtoritajiet supervizzorji nazzjonali u tal-Unjoni Ewropea,**
- il-prassi segwita f'oqsmha finanzjarji,
- u l-aspettattivi raġonevoli u legittimi tal-konsumaturi u dan b'referenza għaż-żmien meta jkun allegat li jkunu seħħew il-fatti li jkunu taw lok għall-ilment.' (fn 10 KAP. 555, Art 19(3)(ċ))

Il-Qrati tagħna wkoll ilhom jinnutaw li fejn tidhol relazzjoni bejn konsumatur u kummerċjant, il-kuntest ġuridiku inbidel u l-kuntratt ta' bejgħ ta' prodott jew għoti ta' servizz huwa regolat minn normi ġodda li taw definizzjoni ġdida lill-prinċipju tal-pacta sunt servanda. (fn 11 Ara Raymond Camilleri et vs Touring Mediterraneo Ltd., QA, 6 t'Ottubru 2010)

Fejn ikun jirriżulta li ntuzaw standard form contracts u ntuzaw termini inġusti, il-kuntratt jieħu dimensjonijiet ġodda u dan għaliex ukoll ir-rapport negozjali ikun wieħed żbilanċjat li ma jirriflettix dik il-libertà sħiħa li suppost ikollhom il-kontraenti meta jkunu qed jiftiehm t-termini tal-kuntratt.

F'dawn is-sitwazzjonijiet, il-KAP. 378 jipprevali kemm fuq il-Kodiċi Ċivili kif ukoll fuq il-Kodiċi tal-Kummerċ.

Kuntratt ta' għoti ta' servizz jew bejgħ ta' prodott finanzjarju huwa wieħed speċjalizzat fejn il-kummerċjant jitqies li huwa l-espert li jrid jiggwida lill-konsumatur. Il-konsumatur ifittex dan is-servizz għaliex waħdu ma jkunx jista' jasal biex jagħmel deċiżjoni għaqlija ta' kif jagħmel l-aħjar introjtu mill-kapital tiegħu bl-anqas riskju għall-istess kapital.

U f'dan ir-rigward, ir-Regoli (fn. 12 Investment Services Rules-Standard Licence Conditions) jagħmlu distinzjoni netta bejn investitur professjonali u investitur żgħir (retail client). Dan tal-aħħar għandu jingħata protezzjoni speċjali, fosthom, billi jrid isir l-assessor tiegħu mill-provditur tas-servizz u jinbiegħlu l-prodott biss jekk ikun verament addattat għaċ-ċirkostanzi tiegħu, għall-profil ta' riskju tiegħu u anke jirrispetta l-aspirazzjonijiet tiegħu meta jkun diehel f'dak l-investment.

Irid jiġi nnutat ukoll li l-KAP. 378 tal-Liġijiet ta' Malta tiddefinixxi 'diligenza professjonali' b'dan il-mod:

"diligenza professjonali" tfisser l-istandard ta' sengħa u kura li kummerċjant huwa raġonevolment mistenni li jeżerċita fir-rigward ta' konsumaturi, proporzjonat ma'

prattika onesta fis-suq u, jew **mal-prinċipju generali tal-bona fede** fil-qasam ta' attività tal-kummerċjant.' (fn. 13 KAP.378, Art. 51A)

Hawn il-legiżlatur kien qed jikkristallizza prinċipji ġenerali tad-dritt li kienu stabbiliti snin qabel u li jigganċjaw il-liġi speċjali ma' prinċipji ġenerali tad-dritt iżda enunċjati b'mod aktar enfatiku.

Huwa f'dan il-kuntest ġuridiku li l-Arbitru għandu jaqs dan il-każ.

Fil-Mertu

L-ilmentatur bazikament qed iġhid li nbiegħlu prodott b'mod ħazin, ma kienx addattat għall-profil tar-riskju tiegħu u lanqas kien jirrispekkja l-aspettattivi legittimi tiegħu meta għamel dan l-investment għaliex huwa ried prodott mhux riskjuż. L-għan tiegħu kien li l-kapital jiġi investit fi prodott sikur biex ikunu jista' jżid id-dħul mal-pensjoni biex jgħix ħajja ftit aktar komda.

Il-provditur tas-servizz jgħid li l-prodott kien low risk u li kien addattat għall-ilmentatur. Apparti dan, isemmi l-casus u avvenimenti li ma kellux kontroll fuqhom.

L-Arbitru jrid jiddeċiedi dan l-ilment b'referenza għal dak li fil-fehma tiegħu huwa ġust, ekwu u raġonevoli fiċ-ċirkostanzi partikolari u merti sostantivi tal-każ. (fn. 14 KAP 555, Art. 19(2)(b))

Sabiex l-Arbitru jkun jista' jagħti ġudizzju fuq ilment b'referenza għal dak li, fil-fehma tiegħu, ikun ġust, ekwu u raġonevoli fiċ-ċirkostanzi partikolari u merti sostantivi tal-każ, (fn. 15 KAP. 555 Art. 19(3)(b)) irid jara kemm il-profil tal-ilmentatur, kif inbiegħ il-prodott u wkoll, in-natura tal-prodott li nbiegħlu u jekk kienx addattat għaċ-ċirkostanzi tiegħu u jilħaqx l-aspettattivi tiegħu.

Il-Prodott Lifemark S.A. Secure Income Bond 2 EUR (fil-qosor l-SIB)

Dan il-prodott, l-SIB, kien ibbażat fuq negozju fil-pensjonijiet dwar il-ħajja fis-suq Amerikan. Dan il-każ jittratta dwar il-bejgħ tal-prodott Keydata International Secure Income Bond, li kif jidher mill-brochure (fn. 16 Dan il-brochure ma ġiex ipprezentat mill-partijiet iżda fl-analiżi tiegħu tal-prodott, l-Arbitru analizza dan il-brochure li hu fil-pussess tal-Uffiċċju tal-Arbitru) ippronunzja ruħu bl-aktar mod enfatiku u b'tipa kbira li jagħti qligħ ta' 7.5% kull sena fl-iSterlina u 7% fis-sena fid-Dollari u l-Ewro għall-perijodu ta' ħames snin.

Is-Secure Income Bond Fund (SIB) kien investment tal-kategorija asset-backed securities. Mingħajr ma wieħed joqgħod jidhol fid-dettal tal-istruttura legali (u

kumplikata tiegħu), l-SIB kien jinvesti f' bonds (security bonds) li l-assi underlying tagħhom kienu poloz tal-assikurazzjoni fuq il-ħajja ta' individwi Amerikani.

Dan il-prodott, fost affarijiet oħra, falla għaliex l-analizi tal-aspettattiva tal-ħajja/mewt tal-life-assured ma kienetx korretta. Aktar ma wieħed idum ħaj, aktar irid idum iħallas premium biex il-polza tibqa' ħajja inkella tiffil-valur. Dan jidher li problema ta' likwidità biex tkompli ssostni finanzjarjament il-mudell kompost minn diversi poloz ta' assikurazzjoni fuq il-ħajja.

Dan kien riskju li ħafna analisti ma tawx kazu. Imma kien, fil-fatt, aspett importanti ħafna. Minħabba l-avvanzi fil-medicina, ħafna nies jibqgħu jgħixu għal żmien itwal u b'hekk il-premium irid idum jithallas għal numru ta' snin aktar.

Jekk l-analisti u nies professjonali li kellhom esperjenza biex janalizzaw dawn il-prodotti ma waslux għal dan, allura lanqas wieħed jistenna li retail investor, bħalma hu l-ilmentatur, kellu jkun f'qagħda li jagħmel dan.

Apparti l-fatt ukoll li l-isem SECURE INCOME BOND jagħti lill-investitur bla esperjenza x'jifhem li l-investment huwa wieħed sikur u bla riskji, jew riskji baxxi u limitati.

Fil-fatt, hekk xehed l-ilmentatur li l-isem Secure Income Bond tah x'jifhem li kien prodott bla riskji.

Jekk wieħed iħares lejn il-brochure tipiku tal-SIB jara li mal-ewwel faċċata, bi prominenza kbira, hemm rati tajba ta' dħul (Annual Income Over 5 Years), ritratt kbir ta' lighthouse (simbolu tas-sigurtà) u b'indikazzjoni ta' x'inhuma l-benefiċċji u l-kwalità tal-prodott:

'Aims to provide return of capital after 5 years:

Bond invests in cash and assets by institutions rated 'A' or better by Standard and Poor's or equivalent;

Quarterly income option available'

Għalkemm fl-istess brochure jissema li jista' jkun hemm xi riskju għall-kapital, u jista' jkun hemm xi tnaqqis fl-aħħar jew jekk tiġbed l-investment qabel, però l-enfasi qiegħda fuq il-benefiċċji li kien joffri dan il-prodott.

*Taħt it-titolu **Benefits at a Glance** hemm dan it-test:*

> Early investment bonus of 4%

> An investment with NO Stock Market Exposure

- > Investing in cash and assets issued by institutions rated 'A' or better by
- > Standard & Poor's or equivalent
- > Available via banks, stockbrokers and direct investment
- > Low minimum investment – Only GBP10,000 / USD20,000 / €10,000
- > The bond will be listed on the Luxembourg Exchange
- > The issue is regulated and authorised by the CSSF the Financial Regulator in Luxembourg
 - *Hemm ukoll dan b'tipa kbira: 'A lower risk profile and a higher level of income allows you to receive the income you need without the worry of stock market falls.'*
 - *Il-brochure jgħid ukoll li jista' jkun hemm riskju għall-kapital.*

Il-prodott kellu r-riskji – il-kapital ma kienx garantit, u kif kien se jmur kien pjuttost ibbażat fuq il-performance ta' prodotti oħra simili ta' dak iż-żmien, apparti l-mudelli matematiċi u l-assumptions li jiġu ma' dawn il-mudelli.

Ir-riskji kif deskritti forsi kienu jagħtu l-impressjoni li ma kienux ivarjaw wisq minn uħud mill-prodotti l-oħra ta' investiment li forsi kienu qed jiġu offruti lil investituri oħra. Il-prodott fl-ebda mument ma kien iwiegħed protezzjoni assoluta għall-kapital.

*Però ma jistax jitqies li dak iż-żmien li nbiegħ l-SIB, kien investiment b'riskju baxx. Anzi, kien investiment **f'kategorija ta' riskju medju għal riskju għoli.***

Dan mhux qed jingħad with the benefit of hindsight, imma għaliex in-natura tal-prodott – li jinvesti f'bonds li jinvestu f'poloz tal-assikurazzjoni fuq il-ħajja – u l-istruttura innifisha tal-investiment kienu jagħmlu l-SIB investiment riskjuż li ma kienx addattat għal retail investors kif kien l-ilmentatur.

Dawn it-tip ta' investimenti huma Asset-Backed Securities li huma prodotti kumplessi u ta' riskju għoli.

Meta l-MFSA, li hija r-regolatur f'dan il-qasam, rat li kienu qed jinbiegħu prodotti li huma Asset-Backed Securities bħal dan il-prodott, interveniet billi ħarġet:

Warning to prospective investors about Asset-Backed Securities bħalma hu l-Lifemark, fejn qalet: (fn. 17 MFSA – Consumer Media Release Ref: 05-2009

13/11/2009. Ara wkoll MFSA – Securities Unit: Circular Letter regarding sale of complex financial instruments by Investment Services Licence Holders 11/2/2009)

‘The Malta Financial Services Authority (MFSA) has come across local media adverts, reports and product documentation about investments in ‘bonds’ or ‘fund accounts’ whose performance is linked to assets, such as life insurance policies or currencies (referred to as asset-backed investments). By their very nature, these investments are not easy to understand.

Despite the fact that they may be promoted as ‘alternative’ to traditional or conventional investments, these are investment opportunities which involve substantial risks, in particular liquidity risks, whereby the investor may be unable to sell his investment...’

‘When it comes to redemption (selling) of these investments, these...restrict the investor from selling his holdings before the investment matures...’

‘Consumers should be aware that the characteristics of these products make them unsuitable for unsophisticated investors. These products are generally considered appropriate for investors who have experience and knowledge to understand how these financial instruments work and can afford to take the relevant risks.’

Li qalet l-MFSA kien proprju deskrizzjoni tal-prodotti li kienu qed jinbiegħu (bħal-Lifemark) u r-riskji li rat l-MFSA kienu diġà jeżistu fil-prodotti li nbiegħu, u li l-provdituri tas-servizz kienu jew konxji tagħhom u xorta bieġħu il-prodotti, jew m’għamlux due diligence serju tal-prodott qabel ma bieġħuh. Fiż-żewġ xenarji, il-provditur tas-servizz iġorr responsabbiltà.

Kif inbiegħ il-Prodott u r-Regoli li kienu japplikaw

L-ilmentatur xehed illi kellu 61 sena meta investa fil-Lifemark SIB. Dak iż-żmien kien għadu kif irtira u ried jara kif iżid xi dħul biex jizdied mal-pensjoni biex hu u martu jgħixu f’tit aħjar. Il-flus li investa mal-provditur tas-servizz kienu s-somma li ħa mal-iritirar wara karriera twila jaħdem fiċ-Ċivil u investa nofs is-somma fuq ismu u nofs fuq isem il-mara:

‘Ngħid li l-għanijiet tagħna ...kienu li ninvestu f’kapital li jkun sikur u jhallilna dħul biex inpatti għad-differenza fin-nuqqas li kien se jkolli bejn il-paga u l-pensjoni; biex inkunu nistgħu ngħixu fuq l-istess livell ta’ ħajja li konna qed ngħixu u għal li jista jinqala’.

Nghid li meta kont mort għand il-GlobalCapital kellmitni mara, rappreżentanta tal-GlobalCapital, però jista' jkun li isimha jissema f'xi dokumenti.

Jiena nghid li meta mort biex ninvesti il-GlobalCapital, lir-rappreżentanta kont għamiltielha ċara x'kienu l-għanijiet tiegħi, li għadni kif semmejt. Nghid li hi giet mill-ewwel b'dan il-prodott li kienu jismu *Secure Capital and Income Bond*. It-titolu tal-bond kien jimplika li hu *secure*; u għalija *secure* ma kien fiha l-ebda *interpretation* oħra ħlief li jien stajt nafdah u l-kapital kien garantit.

Lili ma offrietlix prodotti oħra imma dan il-prodott biss. Dak il-ħin sar enfasi mir-rappreżentanta tal-GlobalCapital li dan kien sikur għaliex kien jinnegozja f'poloz ta' assikurazzjoni ta' ħajjiet Amerikani.....

Dwar riskji, nista' nghid illi kieku kelli indikazzjoni tal-anqas riskju, jien ma kont ninvesti xejn f'dan il-prodott. Nghid li l-investimenti tagħna kienu wieħed konservattiv, fejn aħna konna nsibu *fixed deposit* tal-bank fejn il-kapital u l-imgħax ikunu garantiti.' (fn. 19 Kaz Nru 009/2017, a fol 70-71)

Din ix-xhieda giet korroborata minn TU, mart l-ilmentatur li ziedet tgħid li dak iz-zmien kienu għaddejnin minn problemi ta' saħħa (fn 19 Ibid., a fol 72) peress li l-ilmentatur kellu marda terminali.

Min-naħa tiegħu il-provditur tas-servizz ippreżenta biss l-affidavit ta' Michael Schembri. Jigi innotat li ma gabx bħala xhud lil min biegh il-prodott u Michael Schembri xehed biss a bażi ta' dak li sab fil-file.

L-istess xhud jibbaża x-xhieda tiegħu bażikament fuq il-file note u jgħid li għaladarba giet iffirmata mill-ilmentatur hija xhieda ta' dak li gara. Jgħid li a bażi tiegħu jirrizulta li r-rappreżentant tal-provditur offriet lill-ilmentatur diversi prodotti; li ġew spjegati lilu d-dettalji ta' dan il-prodott u huwa kkonferma illi fehem ir-riskji involuti. Bil-firma tiegħu 'l-ilmentatur GU kkonferma li kien jaf li l-investment jista' jogħla kif ukoll jinzel u li jista' jkun ukoll illi huwa jirkupra lura anqas mis-somma investita minnu kif ukoll illi l-passat ma hux garanzija tal-futur'. (fn. 20 A fol 74).

F'dan ir-rigward GU xehed hekk:

'Qed nigi riferut għal Dok. B, a fol 14, fejn hemm sensiela ta' dokumenti, u mistoqsi dwar il-firma fuq il-File Note tal-investment, nghid li qed nagħraf il-firma tiegħi. Le, dak id-dokument ma qrajtux. Nghid li dak id-dokument ma qagħdux jaqrawuli u

jispjegawuli; wara l-ispjega u aċċettajt li ninvesti u kkonvinciena li kien tajjeb għalina, qaltli: 'Mela dan li tkellimna u iffirma', u tawuli biex niffirmah.

Qed nigi mistoqsi dwar il-klawsola li hemm fejn hemm li l-investment jista' jitla' u jinzel u nista' ma niehux il-flus tiegħi investiti kollha, ngħid li dik ma qrajthiex u lanqas qaluhieli; u li kieku qaluhieli, kont ngħid le, ma ninvestix għax riskju ma kontx lest li niehdu.' (fn. 21 A fol 134)

Iżid jgħid:

'Ma niftakarx li tawni l-brochure; niftakar żgur li l-meeting ma ħax tul. Jien ma niftakarx kemm dam eżatt, però l-aktar li seta' dam siegħa u f'dak il-ħin ma jistax ikun li nqraw u ġew spjegati dawk id-dokumenti kollha.' (fn. 22 Ibid)

L-Arbitru jinnota li l-provditur tas-servizz kellu l-opportunità li jtella' bħala xhud lil min biegh il-prodott u dan seta' jixhed dwar dak li seħħ waqt il-bejgħ tal-prodott.

L-Arbitru għandu żewġ verżjonijiet quddiemu, waħda tal-ilmentatur li xehed a scienza propria dak li seħħ u dik ta' Michael Schembri, li ma kienx prezenti waqt il-bejgħ tal-prodott, u jibbaża biss fuq il-File Note. L-Arbitru jagħti affidament akbar il-verżjoni tal-ilmentatur għal dawn ir-raġunijiet:

*L-ilmentatur kien konsistenti mill-bidu nett li huwa ma riedx jissogra l-flus li rċieva fi tmiem ta' karriera twila fiċ-Ċivil, u dan jagħmel sens għaliex l-aspirazzjoni tiegħu ma kienetx li fl-età ta' 61 sena jaspira għal tkabbir fil-kapital, iżda ried sors ieħor ta' income biex iżidu mal-pensjoni. Huwa verosimili wkoll li f'dawn iċ-ċirkostanzi l-investitur retail ma jkunx irid investment riskjuż fejn jista' jitlef flusu u l-ilmentatur tħajjar ipogġi flusu f'dan l-investment għaliex anke l-isem tal-prodott huwa **Secure Income Bond** li, għal għal min hu layman bħall-ilmentatur iwassal il-messaġġ li flusek qed ikunu sikuri.*

Jekk wieħed iħares lejn il-File Note (fn. 23 A fol 14) jinnota li dan huwa dokument ta' żewġ faċċati miktub b'ittri żgħar li bilkemm jistgħu jinqraw u li fl-essenza tiegħu huwa dokument ta' eżoneru għall-provditur tas-servizz. Dwar dak li jgħid il-provditur tas-servizz li ġaladarba d-dokument ġie iffirmit mill-ilmentatur allura kien jaf li l-investment jista' jitla' u jinzel, l-Arbitru hu tal-fehma li dan mhux biżżejjed biex jeskolpa lill-provditur tas-servizz u, f'dan ir-rigward, għandu l-konfort tal-argumentazzjoni tal-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili (fn. 24 Evelyn Farrugia et vs GlobalCapital Financial Management Ltd., 11/07/2016) fejn qalet hekk f'każ kwazi identiku għal dan prezenti:

‘Hu minnu illi l-atturi iffirmaw il-contract note però l-Qorti ma tqis illi l-fatt waħdu tal-firma tikkostitwixxi xi akkwixxenza tal-konsapevolezza tal-investment u r-riskji inerenti u jekk dan kienx addatat għalihom. Dan jingħad għax l-istess contract note ma tiddefinix ir-riskji u kull ma tgħid hu illi l-investment jista’ jżied u jonqos; kondizzjoni li tinsab f’kull investment u in oltre tali kuntratt lanqas inqara jew ġie spjegat minn min kien qed joħorġu. Wara kolloxx is-soċjetà konvenuta kellha d-dmir versu l-klijent li talab is-servizzi tagħha biex tagħtih kull informazzjoni rilevanti biex tgħinu jasal għal deċiżjoni informata u libera.’ (fn. 25 Ibid)

Dan ir-raġunar huwa floku f’dawn it-tip ta’ kuntratti li huma ferm differenti minn kuntratti oħra għaliex jitqiesu li huma kuntratti fejn fuq naħa waħda għandek kummerċjant espert fil-materja, u fuq in-naħa l-oħra klijent żgħir (retail client) li jekk ma tfiehemux sew, ma jistax jifhem il-kliem tekniku (ħafna drabi ta’ ezoneru) li jkun fihom dawn il-kuntratti.

Barra minn hekk, qabel ma l-provditur tas-servizz joffri dokumenti għall-firma għandu jara li skont ir-Regoli (fn. 26 Investment Services Rules – Standard Licence Conditions, maħruġin mill-MFSA taħt il-KAP. 370 tal-Liġijiet ta’ Malta) viġenti, bħala Licence Holder ta’ servizzi ta’ investimenti finanzjarji, qabel jinbiegħ il-prodott jara jekk huwiex idoneju għall-konsumatur.

Regoli u obbligi li jorbtu lill-provditur tas-servizz

*Fiz-żmien li inbiegħ il-prodott kienu digà daħlu fis-seħħ l-Investment Services Rules: Standard Licence Conditions maħruġin mill-MFSA biex jirregolaw l-obbligazzjonijiet tal-Investment Service Providers (ISP) u kienet digà daħlet fis-seħħ id-Direttiva MiFID, (fn. 27 Markets in Financial Services Directive 2004/39/EC) li flimkien jistabbilixxu l-prinċipju kardinali, u li jiġi fuq kull regolament ieħor, jiġifieri li l-provditur irid il-ħin kollu jaġixxi ‘**in the best interest of the client**’. (fn. 28 MiFID Rules Art 19, u Investment Services Rules (ISR)-Par B1-Standard Licence Conditions (SLC), Reg.2)*

*L-Investment Services Rules - Standard Licence Conditions (ISR-SLC) maħruġin mill-MFSA jistabbilixxu x’inhom u x’mhux prodott kumpless. Prodott isir kumpless jekk, **fost affarijiet oħra:***

1. *ma jagħtix libertà lill-investitur jiddisponi jew jifdi l-prodott skont prezzijiet li huma aċċessibbli pubblikament (fn 31 SLC, Part B1, Reg. 2.26) jew*

2. jekk il-karatteristiċi tal-prodott ma jistgħux jiġu mifhuma b'mod faċli mill-investitur retail;
3. u b'hekk ma jkunx f'qagħda li jagħmel decizjoni infurmata meta jiġi biex jinvesti. (fn. 30 Ibid)

Għal dawn ir-raġunijiet, u oħrajn mogħtija aktar 'il fuq, il-prodott Keydata Lifemark SIB għandu jitqies bħala prodott kumpless.

Peress li l-provditur kien qed jaġixxi f'advisory capacity, ried jagħmel dak li jissejjaħ Suitability Test fuq l-ilmentatur li, fost affarijiet oħra, jinkludu: l-età, l-impjeg jew in-nuqqas tiegħu, il-livell ta' edukazzjoni, l-esperjenza fl-investimenti, jekk qattx daħal qabel f'investimenti kumplessi, eċċ.

Skont l-Investment Services Rules for Investment Service Providers tal-MFSA, Suitability Test irid, fost affarijiet oħra, jiddetermina:

- i. Jekk il-prodott finanzjarju li jkun ser jiġi mibjugħ '**meets the investment objectives of the client**';
- ii. Jekk il-klijent għandux '**the necessary experience and knowledge in order to understand the risks involved in the transaction**';
- iii. Jekk il-klijent huwiex '**financially able to bear any related investment risk consistent with his investment objectives**'. (fn. 31 Ibid, Regoli 2.16 sa 2.20 u 2.22 sa 2.24)

Mix-xhieda tal-ilmentatur jidher ċar li l-aspirazzjoni tiegħu kienet li jkun jista' jżid f'tit l-income tiegħu mingħajr ma jissogra l-kapital li kien daħħal wara snin twal ta' servizz fiċ-Ċivil. Ma riedx prodott li seta' jipperikola l-kapital. Kif jidher mill-analiżi tal-prodott aktar 'il fuq, il-brochure jindika li dan il-prodott kellu diversi riskji li l-Arbitru hu konvint li ma ġewx spjegati lill-ilmentatur li qal li lilu hadd ma spjegalu dawn ir-riskji għaliex kieku ma kienx jinvesti. Dan huwa kredibbli meta wieħed iqis il-profil tal-ilmentatur u x'kienu l-aspirazzjonijiet tiegħu fl-età tal-irtirar mix-xogħol. Għalhekk jidher ċar li l-ewwel kriterju tar-Regoli 'il fuq kwotati ma ġiex sodisfatt u l-prodott offrut ma kienx jilħaq '**the investment objectives of the client**'.

L-ilmentatur ma kellux 'the necessary experience and knowledge in order to understand the risks involved in the transaction'. Huwa kien impjegat taċ-Ċivil għal snin twal u ma kellux tagħrif dwar dan il-qasam ta' investment. Il-fatt li kellux xi fixed deposit u li l-provditur tas-servizz kien għamillu investment fis-Societe General ma kienx jirrendih bniedem ta' esperjenza li seta' jifhem ir-riskji abbinati mal-Lifemark SIB.

Finalment, jidher ukoll li l-ilmentatur ma kellux il-'loss absorption capacity' biex ikun jista' jinvesti f'dan il-prodott. Il-flus li l-provditur tas-servizz investielu f'dan il-prodott kienu l-uniċi flus li kellu l-ilmentatur li ħadhom fit-tmiem tal-impjeg. Il-provditur wera nuqqas ta' diliġenza professjonali meta investielu s-somma kollha fi prodott wieħed meta seta' investielu l-ammont f'aktar minn prodott wieħed biex iferrex ir-riskju. U, fuq kollox, l-SIB ma kienx kompatibbli mal-profil tar-riskju tal-ilmentatur.

Għalhekk, il-provditur tas-servizz kiser ir-Regoli 2.16 sa 2.20 u 2.22 sa 2.24 tal-Investment Services Rules-Standard Licence Conditions li kienu japplikaw dak iż-żmien. A bażi ta' dan is-Suitability Test, il-provditur tas-servizz ma kellux ibiegħ dan il-prodott lill-ilmentatur għaliex ma kienx suitable għalih u, għalhekk, il-prodott inbiegħ ħażin.

Bl-introduzzjoni tal-KAP. 555 tal-Liġijiet ta' Malta, (fn. 32 Art 19(3)(c)) in-nuqqas ta' osservanza ta' dawn ir-regoli ma baqax jitqies biss bħala ħaġa ta' natura purament regulatorja, iżda dawn ir-Regoli saru sors importanti normattiv għall-Arbitru biex ikun jista' jasal għall-konkluzjoni jekk l-ilment huwiex wieħed ġust, ekwu u raġonevoli.

Il-provditur tas-servizz bieġħ dan il-prodott lill-ilmentatur mingħajr ma qies il-profil tar-riskju tiegħu li kien wieħed konservattiv, in-nuqqas ta' esperjenza tiegħu kif ukoll l-età avvanzata li kellu u f'dik l-età ma setax jissogra. Ma tax każ ukoll tas-sors minn fejn kien ġej il-kapital għall-investment, cioè, somma flus ġejja minn irtirar ta' xogħol li l-ilmentatur kien ilu ħajtu kollha jaħdem għaliha.

B'hekk il-provditur tas-servizz ma qediex l-obbligi kuntrattwali, m'uriex dik id-diliġenza professjonali mistennija minnu lejn l-ilmentatur meta bieġħlu prodott li ma kienx addattat għaċ-ċirkostanzi partikolari tiegħu; kiser ukoll l-obbligi fiduċjarji tiegħu li jitnisslu min-natura tar-relazzjoni li kien hemm bejn l-ilmentatur u l-provditur tas-servizz.

Il-provditur ma aġixxiex 'in the best interest of the client' (fn. 33 SLC 2.01) u ma qiesx '1-aspettattivi leġittimi tal-konsumatur' (fn. 34 KAP. 555, Art 19(3)(c))

Għalhekk, għar-raġunijiet kollha mogħtija f'din id-deċiżjoni, l-ilment huwa wieħed ġust, ekwu u raġonevoli u qed jiġi milqugħ sakemm dan huwa kompatibbli ma' din id-deċiżjoni.

Peress li seħħ misselling tal-prodott, l-ilmentatur għandu kemm jista' jkun jitpoġġa fis-sitwazzjoni tiegħu qabel ma investa f'dan il-prodott."

L-Appell

6. Is-soċjetà appellanta pprezentat ir-rikors tal-appell tagħha fis-16 ta' April, 2018, fejn talbet lil din il-Qorti sabiex:

“...tħassar u tirrevoka d-Deċiżjoni tal-Arbitru Għas-Servizzi Finanzjarji tas-27 ta' Marzu 2017 fl-ismijiet hawn fuq premessi, u prevja kull ordni oħra li dina l-Onorabbli jista' jidrilha xieraq u opportun, tiċhad it-talbiet tal-ilmentatriċi appellata, u tilqa' l-eċċezzjonijiet tal-esponenti, bl-ispejjeż taż-żewġ istanzi, kontra l-ilmentatur appellat.”

Is-soċjetà appellanta tgħid li tħoss ruħha aggravata bid-deċiżjoni tal-ewwel Qorti għaliex: (1) l-Arbitru applika ħażin il-ligi u/jew il-principji legali dwar il-preskrizzjoni; (2) l-Arbitru naqas milli jqis il-ħames eċċezzjoni tagħha; (3) l-Arbitru ma indagax x'kien in-ness kawżali għat-telf ilmentat mill-appellat; (4) ir-rimedju ma kellux ikun ħlas ta' dak li effettivament l-appellat tilef; (5) kellha titnaqqas is-somma ekwivalenti għal 16.1% tal-kapital investit li tħallset mis-*'Security Trustee'* lill-appellat; (6) id-deċiżjoni appellata kienet msejsa fuq apprezzament ħażin tal-fatti u tal-provi.

Ir-Risposta tal-Appell

7. L-appellat min-naħa tiegħu qed jilqa' billi jgħid li d-deċiżjoni appellata hija waħda ġusta u għalhekk timmerita konferma għal dawk ir-raġunijiet li huwa jispjega fir-risposta tiegħu.

Konsiderazzjonijiet ta' din il-Qorti

8. Din il-Qorti ser tgħaddi sabiex tikkonsidra l-aggravji tas-soċjetà appellanta flimkien mas-sottomissjonijiet tal-appellat, u dan fid-dawl tal-konsiderazzjonijiet magħmula mill-Arbitru fid-deċiżjoni appellata.

L-ewwel aggravju: I-Arbitru applika ħażin il-liġi u/jew il-prinċipji legali dwar il-preskrizzjoni

9. Is-soċjetà appellanta tirrileva li hija kienet ressqet tliet eċċezzjonijiet fir-rigward tal-preskrizzjoni, u dan *ai termini* tal-artikolu 2153, is-subartikolu 1222(2) u l-paragrafu (f) tal-artikolu 2156 tal-Kap. 16 tal-Liġijiet ta' Malta. Fir-rigward tal-preskrizzjoni eċċepita *ai termini* tas-subartikolu 1222, is-soċjetà appellanta tissottometti li hija ma taqbilx mal-konklużjoni tal-Arbitru li fil-każ odjern, *“mhux qed isir każ għal rexxissjoni ta' obligazzjoni minħabba vjolenza, żball, eċċ”*. Tirrileva li saħansitra l-Formola tal-Ilment tal-appellat, u anki in-nota ta' riferenzi tiegħu, kienu jagħmluha ċara li huwa kien qed jilmenta mill-fatt li l-kunsens tiegħu kien ġie vizzjat. Għalhekk, it-terminu preskrittiv fil-każ odjern kellu jkun dak a tenur tal-artikolu 1222 tal-Kap. 16. Iżda kellu jiġi osservat li kemm fl-ittra ufficjali tat-2 ta' Lulju, 2014, u anki f'dik tat-13 ta' Ġunju, 2016, ma kien hemm l-ebda riferiment għall-allegat qerq u/jew ingann jew għal xi komportament żleali, qarrieqi u doluż, u għalhekk ma kinux rilevanti għall-kwistjoni ta' preskrizzjoni. Is-soċjetà appellanta ssostni li skont is-subartikolu 1222(2) tal-Kap. 16, it-terminu tal-preskrizzjoni jibda jiddekorri miż-żmien meta l-appellat kien sar jaf li l-investment tiegħu niżel fil-valur jew

li kien hemm problemi fl-investment innifsu. Tisottometti li dan kien proprju f'Marzu 2010 u għalhekk it-talba tiegħu kienet preskritta skont l-artikolu 1222 tal-Kap. 16. Is-soċjetà appellanta mbagħad tgħaddi sabiex tagħmel is-sottomissjonijiet tagħha fir-rigward tal-preskrizzjoni eċċepita *ai termini* tal-artikolu 2153 u l-paragrafu (f) tal-artikolu 2156 tal-Kap. 16, u tgħid li hawnhekk ukoll ma kinitx taqbel mar-*ratio decidendi* tal-Arbitru. Tisottometti li skont dak li jallega l-appellat fil-Formola tal-Ilment tiegħu, u anki kif irrizulta wkoll mill-provi, l-ilment kien li "*il-bejgħ tal-prodott sar b'mod ħazin...*", filwaqt li dak il-bejgħ seħħ fis-17 ta' Lulju, 2008, sabiex b'hekk iddekorriet il-preskrizzjoni ta' ħames snin meta huma għamlu l-ittra ufficjali tagħhom tat-2 ta' Lulju, 2014. Is-soċjetà appellanta tisottometti li hija applikabbli wkoll il-preskrizzjoni *ai termini* tal-artikolu 2153 għadarba l-Arbitru ddecieda li kien seħħ *misselling* u b'hekk kien hemm dannu kaġunat minn ksur ta' regolament li huwa ta' element tortwuż u mhux kuntrattwali. Tinsisti li l-Arbitru kien żbaljat meta ddecieda li jiskarta l-element tortwuż għaliex seta' kien hemm relazzjoni kuntrattwali bejn il-partijiet. Tkompli ssostni li fir-rigward tal-preskrizzjoni kif ukoll fir-rigward tal-mertu, għandha tiġi deciza l-allegazzjoni li l-bejgħ tal-prodott ma kienx konformi mal-*Standard Licence Conditions* u mar-Regolamenti dwar l-Investimenti tal-MFSA. Is-soċjetà appellanta tagħmel riferiment għas-sentenza tal-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili tal-5 ta' Mejju, 2017, fl-ismijiet **Carmel Ciscaldi vs. GlobalCapital Financial Management Limited** in sostenn tal-argument tagħha, filwaqt li tinnota li l-Arbitru naqas milli jieħu konjizzjoni tagħha.

10. L-appella jwieġeb għall-aggravji dwar il-preskrizzjoni billi jissottometti li dawn għandhom jiġu miċhuda, filwaqt li jirrileva li huwa kien baqa' jirċievi l-imgħaxijiet fuq l-investment sas-sena 2013.

11. L-Arbitru fid-deċiżjoni appellata ċaħad kull waħda mit-tliet eċċezzjonijiet ta' preskrizzjoni mressqa mis-soċjetà appellanta. L-ewwel ikkunsidra l-eċċezzjoni tal-preskrizzjoni mressqa a tenur tas-subartikolu 1222(1) tal-Kap. 16 u qies li din il-preskrizzjoni ma kinitx tapplika fil-każ odjern għaliex it-talba ma kinitx għar-rexxissjoni ta' obligazzjoni minħabba vjolenza, żball, eċċ. Għal dak li jirrigwarda l-eċċezzjoni tal-preskrizzjoni *ai termini* tal-artikolu 2153 tal-Kap. 16, l-Arbitru osserva li r-relazzjoni ta' bejn il-partijiet hija waħda kuntrattwali kif turi l-*Purchase Contract Note*. Huwa hawnhekk għamel riferiment għas-sentenza deċiża mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fl-1 ta' Ġunju, 2017, fl-ismijiet **Roland Darmanin Kissaun vs. GlobalCapital Financial Management Ltd**, fejn qal li kien ġie deċiż li dawn it-tranzazzjonijiet huma ta' natura kuntrattwali. L-Arbitru stqarr li huwa kien jaqbel mal-insenjament ta' dik is-sentenza, u anki mal-ġurisprudenza kostanti li l-preskrizzjoni akwiljana mhijiex applikabbli għal każ ta' relazzjoni kuntrattwali, u b'hekk ċaħad l-eċċezzjoni msejsa fuq il-preskrizzjoni *ai termini* tal-artikolu 2153 tal-Kap. 16. Dwar l-aħħar eċċezzjoni ta' preskrizzjoni li tistrieħ fuq il-paragrafu (f) tal-artikolu 2156 tal-Kap. 16, l-Arbitru osserva li s-soċjetà appellanta ma kienet ressqet l-ebda prova fir-rigward. Madankollu kkunsidra wkoll l-argument tas-soċjetà appellanta li t-terminu tal-preskrizzjoni kien beda jiddekorri mid-data tal-bejgħ tal-prodott fil-25 ta' Lulju, 2008. Qal li huwa ma kienx qed jaqbel ma' dan l-argument, għaliex l-investitur ikun oġġettivament f'qagħda li jibda jieħu azzjoni meta javveraw

ċirkostanzi li jnisslu l-konvinċiment fih li min bieghlu l-prodott ma bieghx tajjeb, u dan bosta drabi kien iseħħ meta l-prodott ma jmurx tajjeb jew jinqala' l-inkwiet. L-Arbitru osserva li hemm dubju serju dwar id-data meta l-appellat sar jaf l-ewwel darba li l-investment ma kienx sejjer tajjeb u jgħid li f'eċċezzjoni ta' preskrizzjoni, id-dubju jimmilita kontra min iqajjem tali eċċezzjoni. Iżda anki jekk wieħed kellu jieħu d-data tal-5 ta' Mejju, 2010, bħala dik id-data li l-appellat seta' fiha jittenta l-azzjoni tiegħu, il-preskrizzjoni f'dak il-każ kienet giet interrotta permezz tal-ittra uffiċjali tat-2 ta' Lulju, 2014, u ittra uffiċjali oħra fit-13 ta' Lulju, 2016. Osserva wkoll li s-soċjetà appellanta baqgħet tittama lill-appellat billi infurmatu li kienet ser tkompli ssegwi l-iżviluppi u saħansitra sas-sena 2016 l-appellat baqa' jirċievi l-pagamenti. B'hekk l-Arbitru qies li illum is-soċjetà appellanta ma tistax issostni li l-appellat seta' jagħmel l-azzjoni tiegħu sa minn dakinhar li huwa kien iffirma l-kuntratt.

12. Din il-Qorti tikkondividi *r-ratio decidendi* tal-Arbitru. Tibda billi tikkunsidra l-preskrizzjoni eċċepita mis-soċjetà appellanta *ai termini* tas-subartikolu 1222(2) tal-Kap. 16, li flimkien mas-subartikolu 1222(1) jipprovdi:

“1222(1) Meta l-liġi f'xi każ partikolari ma tistabilixxix żmien aqsar, l-azzjoni għar-rexxissjoni minħabba vjolenza, żball, għemil doluż, stat ta' interdizzjoni, jew nuqqas ta' età, taqa' bil-preskrizzjoni egħluq sentejn.

1222(2) Dan jgħodd ukoll għar-rexxissjoni ta' obligazzjonijiet mingħajr kawża, jew magħmulin fuq kawża falza.”

13. Kif jidher mid-dicitura ta' dan l-artikolu, il-liġi hawnhekk tikkontempla azzjoni ta' rexxissjoni. Iżda kif sewwa jagħraf l-Arbitru, it-talba mressqa mill-appellat mhix għar-rexxissjoni ta' obligazzjoni minħabba waħda miċ-

ċirkostanzi kontemplati minn dak is-subartikolu tal-liġi. Din il-Qorti tagħraf li l-qofol tal-azzjoni hija proprju l-allegata inadempjenza kuntrattwali da parti tas-soċjetà appellanta li ma mxiex skont ix-xewqat u skont l-istruzzjonijiet tal-appellat, li qed jitlob mhux ir-rexissjoni ta' dik ir-relazzjoni kuntrattwali ta' bejniethom, iżda l-kumpens għat-telfa mgarrab minnu.² L-aħħar paragrafu intestat *“Konklużjoni”* fl-ilment tal-appellat, kif imressaq quddiem l-Arbitru, jagħmel dan kollu ċar.

14. L-artikolu 2153 tal-Kap. 16 jaqra hekk:

“L-azzjoni għall-ħlas tal-ħsarat mhux ikkaġunati b’reat taqa’ bi preskrizzjoni bl-egħluq ta’ sentejn.”

15. Iżda anki dan l-artikolu tal-liġi, kif osserva l-Arbitru, ma japplikax fil-każ odjern. Ir-relazzjoni li nholqot bejn il-partijiet tirriżulta li hija waħda kuntrattwali u dan jingħad b’riferiment kemm għall-*File Note*³ datata 17 ta’ Lulju, 2008, kif ukoll għall-*Purchase Contract Note*⁴ datata 25 ta’ Lulju, 2008, u l-*Client Confirmation Order*⁵ li saret fit-18 ta’ Lulju, 2008. Dan filwaqt li l-Qorti tosserva li l-ewwel u l-aħħar dokument għandhom il-firma tal-appellat. B’hekk il-Qorti tqis li permezz ta’ dawn id-dokumenti nholqot relazzjoni kuntrattwali bejn il-partijiet għall-għoti ta’ servizzi finanzjarji. Ix-xhieda tiegħu⁶ hija wkoll evidenza ta’ din ir-relazzjoni kuntrattwali eżistenti bejn il-partijiet. Wara li spjega l-għanijiet tiegħu u ta’ martu Michelina Calleja dwar l-investment li

² Ara Q.App.Ċiv. nru. 323/14, Roland Darmanin Kissaun u b’digriet tat-18 ta’ Diċembru 2014, il-Qorti laqgħet it-talba biex l-atti tal-kawża jiġu trasfużi f’isem Maria Dolores Darmanin Kissaun, u dan stante l-mewt ta’ Roland Darmanin Kissaun vs. Global Capital Financial Management Limited (C30053), 29.03/2019.

³ A fol. 14 tal-atti tal-Arbitragġ.

⁴ A fol. 13.

⁵ A fol. 15.

⁶ A fol. 67.

xtaqu jagħmlu, huwa jgħid li kien għalhekk li huwa fittex is-servizzi tas-soċjetà appellanta.

16. Minn dan kollu m'hemm l-ebda dubju li r-relazzjoni ġuridika li nħolqot bejn il-partijiet, kienet waħda kuntrattwali msejsa fuq l-għoti ta' servizzi finanzjarji u għalhekk mhijiex applikabbli l-preskrizzjoni prevvista fl-artikolu 2153 tal-Kap. 16.⁷

17. Għall-istess raġuni, din il-Qorti tqis li mhux rilevanti ir-riferiment li għamlet is-soċjetà appellanta għas-sentenza fl-ismijiet **Carmel Ciscaldi et vs GlobalCapital Financial Management Ltd.**⁸ Wara li dik il-Qorti aċċettat l-argument tas-soċjetà konvenuta li *"...huma l-kawżali attriċi li jiddeterminaw il-bażi tal-azzjoni u għalhekk il-preskrizzjoni applikabbli għalihom"*, u kkunsidrat li *"... l-ewwel żewġ talbiet attriċi m'humix riferibbli għal ksur da parti tas-soċjetà konvenuta tal-obbligi kuntrattwali per se iżda għall-allegat ksur tal-liġi, senjatament l-artikolu 51A, 51B, 51C, 51D u 51E tal-Kap 378 tal-Liġijiet ta' Malta (l-ewwel talba) u l-allegat ksur tad-dmirijiet fiduċjarji tagħha skont il-liġi u tal-Istandard Licence Conditions u Regolamenti dwar l-Investimenti tal-MFSA (it-tieni talba)"*, iddeċidiet li l-kolpa attribwita lis-soċjetà konvenuta kienet waħda akwiljana li għaliha kienet applikabbli l-preskrizzjoni ta' sentejn a tenur tal-artikolu 2153 tal-Kap. 16. Fil-każ odjern, kemm il-premessi kif ukoll il-kawżali tal-ilment imressaq mill-appellata quddiem l-Arbitru, ma jqegħdux l-azzjoni odjerna taħt il-kolpa akwiljana.

⁷ Ara P.A., **Mario Pace vs Corinthia Palace Hotel Company Limited et**, 13.06.13.

⁸ P.A., 05.05.2017.

18. Il-Qorti ser tgħaddi sabiex tikkunsidra t-tielet preskrizzjoni eċċepita mis-soċjetà appellanta, jiġifieri dik li jipprovdni għaliha l-paragrafu (f) tal-artikolu 2156 tal-Kap. 16:

“(f) L-azzjonijiet għall-ħlas ta’ kull kreditu ieħor li ġej minn operazzjonijiet kummerċjali jew minn ħwejjeġ oħra, meta l-kreditu ma jkunx jaqa’, skont din il-liġi jew liġijiet oħra, taħt preskrizzjoni aqsar, jew ma jkunx jirrizulta minn att pubbliku.”

19. L-Arbitru għal darb’oħra hawnhekk ma laqax l-eċċezzjoni tal-preskrizzjoni tas-soċjetà appellanta taħt dan il-paragrafu tal-liġi. L-Arbitru qal li s-soċjetà appellanta ma ressqet l-ebda prova fir-rigward tal-preskrizzjoni eċċepita minnha, għalkemm sostniet li tali preskrizzjoni għandha tibda tiddekorri mill-25 ta’ Lulju, 2008, jiġifieri d-data meta nbiegħ il-prodott lill-appellata. L-Arbitru jsostni li d-data minn meta tibda tiddekorri l-preskrizzjoni kienet dik meta l-investitur ikun oġġettivament f’qagħda li jittenta l-azzjoni tiegħu kontra l-provditur tas-servizz. Il-Qorti tikkondividi l-ħsieb tal-Arbitru filwaqt li tirrileva wkoll li mhux ċar, minn dak li qiegħda tissottometti s-soċjetà appellanta, kif din il-preskrizzjoni tapplika għall-każ odjern fid-dawl tal-provi mressqa minnha. Ma tarax kif dak li jixhdu d-dokumenti esebiti jista’ jinkwadra ruħu fiċ-ċirkostanzi kontemplati fil-paragrafu tal-liġi fuq ċitat. Dan minbarra l-fatt li l-istess soċjetà appellanta qiegħda teċċepixxi preskrizzjonijiet li huma applikabbli għal relazzjonijiet ġuridiċi, jiġifieri dik ta’ kulpa akwiljana u dik kuntrattwali, li ma jstgħux jirrizultaw mill-istess ċirkostanza.⁹

20. Għaldaqstant din il-Qorti ma ssibx l-ewwel aggravju tal-appellanta ġustifikat u qiegħda tiċħdu.

⁹ Ara P.A., *Mario Pace vs Corinthia Palace Hotel Company Limited (C257) et*, 13.06.13.

It-tieni u t-tielet aggravji: l-Arbitru naqas milli jikkunsidra l-effett tal-kriżi finanzjarja dinjija li tfaċċat wara li sar l-investment u ma indagax x'kien in-ness kawżali għat-telf ilmentat mill-appellat

21. Il-Qorti ser tikkunsidra dawn iż-żewg aggravji flimkien peress li l-konsiderazzjonijiet tagħha huma rilevanti fir-rigward ta' kull waħda minn dawk l-aggravji. Is-soċjetà appellanta tispjega t-tieni aggravju tagħha billi tgħid li l-Arbitru ddecieda dwar il-ħames eċċezzjoni tagħha billi osserva li huwa kien qed iqis “*dak li ġara qabel u waqt il-bejgħ tal-prodott u mhux dak li ġara wara*”. Tissottometti li dan intqal mill-Arbitru hekk kif kien għadu kif ddecieda li fir-rigward tal-preskrizzjoni huwa ma kienx ser jieħu konjizzjoni tad-data tal-laqgħa fejn sar il-bejgħ tal-prodott, iżda kien ser jagħti każ biss dak li ġara wara. Tgħid ukoll li l-Arbitru naqas milli jikkunsidra għalkollox l-effett tal-kriżi finanzjarja li kienet tefgħet il-baħar is-swieq finanzjarji. Dwar it-tielet aggravju, is-soċjetà appellanta tissottometti li l-Arbitru naqas milli jikkunsidra jekk l-ksur regolatorju effettivament kienx il-kawża prossima tat-telf ilmentat mill-appellat. Tissottometti li ma kienet tirriżulta l-ebda prova dwar xi azzjoni jew omissjoni da parti tagħha li waslet għal dak it-telf u l-Arbitru ddecieda l-ilment tal-appellat bl-istess mod li wieħed jiddeciedi ksur ta' regolamenti u ligijiet billi jinfliggi piena. Is-soċjetà appellanta tgħid li ma kienx kontestat li l-funzjoni tagħha fit-tranzazzjoni kienet ta' intermedjarju, iżda t-telf li garrab l-appellat seħħ għar-raġunijiet li hija ma kellhiex kontroll fuqhom, u dan kif spjegat fin-nota ta' sottomissjonijiet tagħha quddiem l-Arbitru, u anki fir-relazzjoni tal-espert Dr Michael Desmond Fitzgerald. Tkompli tgħid li għal darb'oħra l-Arbitru hawnhekk naqas milli jieħu inkonsiderazzjoni r-raġuni għaliex l-

investment ikkolassa u hawnhekk hija tagħmel riferiment għall-approprijazzjoni li kienet saret mill-fundatur tas-soċjetà estera Keydata, u tistieden lil din il-Qorti sabiex tagħmel riferiment għar-relazzjoni fuq imsemmija u annessa mar-rikors tal-appell tagħha.

22. Min-naħa tiegħu, l-appellat jikkontesta l-aggravji billi filwaqt li jaċċenna għad-diversi nuqqasijiet tas-soċjetà appellanta, jsostni li din tal-aħħar kienet qarrqet bl-appellat u mxiet b'mod skorrett fil-konfront tiegħu.

23. Fir-rigward tat-tieni aggravju mressaq mis-soċjetà appellanta, il-Qorti taqbel mal-fehma tal-Arbitru. Iż-żmien meta inbiegħ il-prodott, jiġifieri dak li seħħ qabel u anki dak li seħħ fil-mument tal-bejgħ inkwistjoni bejn il-partijiet, huwa dak iż-żmien rilevanti għall-Qorti meta tiġi mitluba tindaga dwar ir-responsabbiltà tal-provditur tas-servizz għal dak il-bejgħ. Ċertament jekk fil-każ odjern kien irriżulta li l-prodott inbiegħ sew u nstab li s-soċjetà appellanta ma kellha l-ebda responsabbiltà għat-telf imġarrab mill-appellat, il-kriżi finanzjarja dinjija u l-falliment tas-soċjetà estera Keydata kienu jkunu ta' rilevanza.

24. Għal dak li jirrigwarda t-tielet aggravju, hawnhekk ukoll il-Qorti tikkondividi l-fehma tal-Arbitru li ma tistax tintlaqa' l-eċċezzjoni tas-soċjetà appellanta li hija kienet qiegħda taġixxi bħala intermedjarju. Is-soċjetà appellanta tinsisti li l-Arbitru naqas milli jfittex jekk il-kawża prossima tat-telf imġarrab mill-appellat kienx proprju l-ksur regolatorju li seħħ da parti tal-imsemmija soċjetà appellanta. Tinsisti li hija kienet biss intermedjarju fil-bejgħ tal-investment u ma tressqet l-ebda prova sabiex jintwera li kien proprju l-aġir

jew l-omissjoni da parti tagħha li kkawza t-telf. Sabiex tittenta tiġġustifika għaliex il-prodott mar-ħażin, is-soċjetà appellanta tagħmel riferiment għal rapport ta' Dr Michael Desmond Fitzgerald ipprezentat minnha stess flimkien mar-rikors tal-appell tagħha. Jiġi rilevat li dan ir-rapport gie redatt f'Ottubru, 2017, jiġifieri fiż-żmien meta kien qed jinstema' l-ilment tal-appellata quddiem l-Arbitru, u ma tirrizulta l-ebda raġuni għaliex ma setax jitressaq fl-atti tal-arbitraġġ sabiex b'hekk l-Arbitru seta' wkoll jieħu konjizzjoni tiegħu. Ċertament skont l-insenjament ta' din il-Qorti, l-istadju tal-appell mhux il-waqt meta għandu jiġi pprezentat dan id-dokument, għaliex altrimenti ma jkunx qed iħalli lok għall-eżami doppju rikjest mil-ligi. Fir-rigward tal-aggravju proprju, il-Qorti tirrileva li hawnhekk ukoll mhux rilevanti dak li seħħ sussegwenti għall-bejgħ tal-prodott u huma ċ-ċirkostanzi li jirrizultaw kemm qabel kif ukoll fil-ħin tal-bejgħ li għandhom jiġu meqjusa għall-finijiet ta' responsabbiltà għat-telf allegat mill-appellat.

25. Din il-Qorti tagħraf li l-Arbitru sejjes id-deċiżjoni finali tiegħu fuq il-kriterji neċessarji sabiex jiġi sodisfatt *is-suitability test* kif imfisser fir-Regola 2.16 tal-*Investment Services Rules for Investment Services Providers, PART B: Standard Licence Conditions (SLC)*¹⁰ [minn issa 'l quddiem "ir-Regoli"]. Il-Qorti tgħid li l-Arbitru kien hawnhekk diġà kien sab li hemm ksur regolatorju da parti tas-soċjetà appellanta, u tagħraf li huwa proprju permezz ta' dan l-eżami li għandu jinstab in-ness li skont is-soċjetà appellanta huwa nieqes bejn il-ksur regolatorju u t-telf imġarrab mill-appellat.

¹⁰ Li ġew fis-seħħ fl-01.11.07.

26. Tqis li l-Arbitru sab li l-ewwel kriterju ma kienx sodisfatt għaliex il-prodott ma kienx jilħaq l-objettiv li ma jipperikolax il-kapital, u dan b'riferiment għall-*brochure* minn fejn kien jirriżulta li l-prodott *Lifemark* li kellu diversi riskji li skont l-appellat ma ġewx spjegati lilhom, u wkoll b'riferiment għall-profil tal-istess appellat u l-aspirazzjonijiet tiegħu fl-età tal-irtirar mix-xogħol. Anki t-tieni kriterju, irrileva l-Arbitru, ma kienx sodisfatt għaliex l-appellat kien biss *retail client* u ma kienx għamel sensiela ta' investimenti qabel ma nbiegħ lilu l-prodott inkwistjoni. L-Arbitru sab ukoll li l-aħħar kriterju tal-'*loss absorption capacity*' ma kienx sodisfatt ukoll meta wieħed iqis li l-flus investiti fil-prodott kienu jirrapprezentaw in-nofs tas-somma li huwa kien irċieva meta rtira u ma kien hemm l-ebda prova li huwa kellu xi flejjes oħra li setgħu jagħmlu tajjeb fl-eventwalità ta' telf ta' dan il-kapital. B'hekk l-Arbitru sab li s-soċjetà appellanta ma kinitx ottemporat ruħha mar-Regoli 2.16 sa 2.20 u 2.22 u 2.24 u li skont is-*Suitability Test* il-prodott ma kellux jinbiegħ lill-appellat, u għalhekk dan inbiegħ ħazin.

27. Din il-Qorti taqbel mal-osservazzjonijiet kollha li saru mill-Arbitru, li kif ingħad, huma magħmulin fid-dawl ta' dak li jipprovdu r-Regoli.

28. Għal dak li jirrigwarda l-ewwel rekwizit, jiġifieri li t-transazzjoni rakkomandata lill-klijent jew magħzula mill-klijent tolqot l-objettiv tiegħu, din il-Qorti tikkunsidra kliem l-appellat kif imfissra fl-ilment¹¹ tiegħu:

"Sirna pensjonanti u x-xewqa tagħna kienet li niddepositalaw €20,000 (€10,000 kull persuna) li hija s-somma li ħadna kawża ta' tmiem tal-impjieg maċ-Ċivil, fi prodott sikur u li jirrendina dħul tajjeb ħalli in pattu ftit għat-tnaqqis fid-dħul annwali tagħna

¹¹ A fol. 11 tal-atti.

biex nibqgħu ngħixu b'ċerta kumdità. Din għamilniha ċara iżjed minn darba. Il-prodott offrut minn GC ma offra xejn minn dan."

Tajjeb ukoll li jsir riferiment għax-xhieda tal-appellat¹² fejn ikkonferma dan l-istess kliem:

"Ngħid li l-għanijiet tagħna, kemm tiegħi u kemm tal-mara, kienu li ninvestu f'kapital li jkun sikur u li jħallilna dħul biex inpatti għad-differenza fin-nuqqas li kien se jkollu bejn il-paga u l-pensjoni; biex inkunu nistgħu ngħixu fuq l-istess livell ta' ħajja li konna qed ngħixu u għal li jista' jinqala'."

U in kontroezami¹³:

"...Ngħid li, dakinhar li nvestejt, kieku għaddieli minn moħħi li qed nirriskja, ma kontx ninvesti fih. Jien żgur li ma kontx qed naħseb li qed nieħu riskju għax kieku ma kontx ninvesti l-flus li kont ili nġemma' ħajti kollha, anzi ngħid li kienet il-gratuity tiegħi taċ-Ċivil. Ngħid li meta nvestejt mal-GlobalCapital ma kontx qed naħseb li qed nagħmilhom f'bank account, però f'xi ħaġa sikura, li kif diġà għidt, tirrendili ftit dħul biex inżid mal-pensjoni u għal li jista' jinqala', għax diġà konna f'età avvanzata ... Qed niġi mistoqsi dwar klawsola li hemm fejn hemm li l-investment jista' jitla' u jinzel u nista' ma nieħux il-flus tiegħi investiti kollha, ngħdi li dik ma qrajthiex u lanqas qaluhieli; u li kieku qaluhieli, kont ngħid le, ma ninvestix għax riskju ma kontx lest li nieħdu."

29. Michael Schembri li xehed li huwa kien jokkupa l-kariga ta' *compliance manager* mas-soċjetà appellanta, ma seta' jgħid xejn dwar dan il-każ partikolari għaliex huwa kien beda l-impjieg tiegħu fis-sena 2015 u b'hekk hu seta' jixhed biss fuq dak li jirriżulta mid-dokumenti li esebixxa. Is-soċjetà appellanta ma ressqet l-ebda prova ulterjuri dwar il-każ mertu ta' dawn il-proċeduri li tista' ġgħib fid-dubju dak li qiegħed isostni l-appellat.

¹² A fol. 70 tal-atti.

¹³ A fol. 134 tal-atti.

30. Kemm mix-xhieda tal-appellat u kemm mill-provi l-oħra ma jirriżultax li kien ġie spjegat sew ir-riskju li kien ser jieħu bix-xiri tal-prodott inkwistjoni, jiġifieri mhux biss jekk huwa kienx ser jieħu flusu lura qabel id-data ta' maturità, iżda wkoll x'kien ir-riskju tiegħu f'kazijiet bħal falliment kif fil-fatt ġara. Dan minkejja li meta Daniela Farrugia Randon bħala impjegata tas-socjetà appellanta indikat fil-KYC li l-klijent appellat kien "...fairly conservative but will accept a reasonable level of risk".¹⁴ Il-Qorti tirrileva li dan għandu saħansitra jitqies fid-dawl tal-fatt li kienet proprju s-socjetà appellanta permezz tar-rappreżentanti tagħha li kienet ikkomunikat mal-appellat fejn ġie ssuġġerit b'mod attraenti li l-flus investiti f'prodott ieħor li kien ser jagħlaq dalwaqt, setgħu jiġu investiti fil-prodott *Lifemark*, mingħajr min-naħa tagħha ma żzommilhom id-dritt tagħha għal dan is-servizz.¹⁵ Mart l-appellat ikkonfermat dan fix-xhieda tagħha mogħtija fl-istess seduta.

31. In-nuqqas ta' esperjenza tal-appellat fl-investment ta' flusu f'prodotti finanzjarji, huwa fattur ieħor li skont ir-Regoli għandu jittiehed inkonsiderazzjoni għall-fini tas-*suitability test*.

32. Għandu mill-ewwel jingħad li l-prova dokumentarja hija xhieda tal-fatt li s-socjetà appellanta mingħajr dubju għarfet sew in-nuqqas ta' esperjenza tal-klijent, iżda fl-istess ħin hija naqset mill-obbligi tagħha lejha. Dan jingħad b'riferiment għall-KYC, fejn l-istess impjegata tas-socjetà appellanta indikat li l-appellat ma kellu l-ebda investment ieħor għajr għal xi depożitu bankarju. Għalhekk, kif sewwa josserva l-Arbitru, qabel ma xtara l-prodott *Lifemark* l-

¹⁴ A fol. 110 u 114 tal-atti.

¹⁵ Ara xhieda Seduta tas-07.03.17, a fol. 71 tal-atti.

appellat ma kienx għamel diversi investimenti oħra biex seta' jingħad li huwa akkwista l-esperjenza neċessarja sabiex jifhem in-natura u r-riskji ta' dan il-prodott. B'hekk hawn ukoll il-Qorti ssib li t-tieni rekwizit ma jirriżultax fil-każ odjern. L-appellat xehed¹⁶ proprju hekk:

“Ngħid li l-investimenti tagħna kienu wieħed konservattiv, fejn aħna konna nsibu fixed deposit tal-bank fejn il-kapital u l-imgħax kienu garantiti; u ngħid li dejjem ħdimt ma' bank lokali; kwazi dejjem ħdimt mal-Bank of Valletta.

Ngħid li qabel dan il-prodott, is-Secure Income Bond, kont għamilt xi ħaġa ma' GlobalCapital ukoll, li kien il-prodott Societé Generale...”.

33. Fl-aħħar nett, it-tielet rekwizit tas-*suitability test* jitlob li l-klijenti jkunu f'qagħda finanzjarja li jgħorru r-riskju tal-investment tagħhom magħmul skont l-objettivi tagħhom ta' investment. Hawnhekk ukoll l-Arbitru għamel osservazzjonijiet tajba. Jirriżulta li s-somma investita fil-prodott *Lifemark* mill-appellat kienet nofs is-somma li huwa rċieva mal-irtirar tiegħu minn maċ-Ċivil, filwaqt li n-nofs l-ieħor gie investit fl-istess prodott f'isem martu. Ma jirriżultax mill-provi li l-appellat kellu xi flus jew investment ieħor jew forsi wkoll xi assi oħra li setgħu jagħmlu tajjeb fl-eventwalità ta' telf tal-kapital investit fil-prodott *Lifemark*. Għalhekk din il-Qorti hija tal-fehma li l-parir mogħti mis-soċjetà appellanta sabiex l-appellat jinvesti s-somma ta' €10,000 f'prodott wieħed ta' natura pjuttost riskjuża, ma kienx parir xieraq fil-kuntest tal-qagħda finanzjarja tal-appellat.

34. Għal dawn ir-ragunijiet din il-Qorti ssib li t-telf li garrab l-appellat kienet taħti għalih is-soċjetà appellanta stess, li fuq il-parir tagħha sar l-investment

¹⁶ Seduta tas-07.03.17, a fol. 68.

ħażin. Il-kliem tal-appellat in kontroezami fir-rigward ta' dak il-parir, juri biċ-ċar kemm l-appellat kien ġie żvijjat, saħansitra ingannat:

“Qed niġi mistoqsi dwar klawnsola li hemm fejn hemm li l-investment jista' jitla' u jinżel u nista' ma niħux il-flus tiegħi investiti kollha, ngħid li dik ma qrajthiex u lanqas qaluhieli; u li kieku qaluhieli, kont ngħid le, ma ninvestix għax riskju ma kontx lest li nieħdu.”¹⁷

Jingħad ukoll li minn dak li xehed l-appellat u kkonfermat minn martu wkoll¹⁸, jirrizulta li s-soċjetà appellanta naqset f'diversi aspetti oħra lejn il-klijenti tagħha. Meta l-appellat flimkien ma' martu avvicinaw lis-soċjetà appellanta għall-fini tal-investment ta' flushom, din ma offriet l-ebda prodott ieħor għajr il-prodott *Lifemark*, u tenut kont tan-nuqqas ta' esperjenza tal-klijenti tagħha, ir-responsabbiltà tagħha fil-bejgħ ta' dan il-prodott kienet hawnhekk allura aktar oneruża. Għandu jingħad ukoll li s-soċjetà appellanta min-naħa tagħha saħansitra ma ressqet l-ebda prova li tista' tikkonvinci lil din il-Qorti li hija kienet qdiet sew dmirijietha bħala intermedjarja skont il-liċenzja maħruġa lilha mill-MFSA. Fattur ieħor xhieda tan-nuqqasijiet da parti tas-soċjetà appellanta huwa li, kif l-appellat u martu jistqarru, id-deskrizzjoni li ngħatat lill-klijenti tal-prodott *Lifemark* kienet pjuttost qasira u l-aċċenn dejjem kien fuq l-assikurazzjoni. Jirrizulta li l-kontenut tal-*File Note* ma nqarax u lanqas ġie spjegat lilhom mir-rappreżentanta tas-soċjetà appellanta fil-laqgħa li kellha magħhom.¹⁹ Dan ukoll fir-rigward tal-klawsola li tindika li l-investment jista' jitla' u jinżel u jista' jkun li ma jintrodux lura il-flus kollha investiti.²⁰ Dwar

¹⁷ Ara xhieda seduta tas-27.03.18, a fol. 134 tal-atti.

¹⁸ Ara xhieda seduta tas-07.03.18, a fol. 63 u 69 tal-atti.

¹⁹ Ara kontro-eżami seduta tas-27.03.17, a fol. 134 tal-atti.

²⁰ *Ibid.*

informazzjoni dokumentarja, jingħad li l-appellat ma ftakarx li kienu ngħataw xi *brochure* jew dokument ieħor.²¹

35. Għalhekk kemm it-tieni kif ukoll it-tielet aggravju tas-soċjetà appellanta mhumiex ġustifikati u qegħdin jiġu miċhuda.

Ir-raba' aggravju: ir-rimedju ma kellux ikun ħlas ta' dak li effettivament l-appellat tilef

36. Is-soċjetà appellanta tilmenta li jekk jirriżulta xi ksur regolatorju, ir-rimedju m'għandux ikun ħlas favur l-appellat ta' dak li huwa tilef, għaliex tali ksur ma setax jitqies bħala l-kawża prossima. Hija tistrieħ fuq dak li jipprovdi għalih is-subinċiż 26(3)(ċ)(iv) tal-Kap. 555 u li fuqu tissottometti straħ ukoll l-Arbitru meta wasal għad-deċiżjoni tiegħu. Hawnhekk is-soċjetà appellanta għal darb'oħra tkompli tišhaq li jekk jirriżulta li kien hemm il-ksur regolatorju allegat, dan ma jistax jitqies li kien il-kaġun tat-telf li garrab l-appellat. B'hekk l-Arbitru kien marbut li jagħti r-rimedju kkontemplat fil-paragrafu (ċ) tas-subartikolu 26(3) tal-istess liġi.

37. L-appellat jilqa' għal dan billi jsostni li s-soċjetà appellata kienet dovuta tħallas mhux biss il-kapital, iżda wkoll l-imgħaxijiet mid-data tal-ittra uffiċjali notifikata lilha, bir-rata ta' 8% fis-sena.

38. Din il-Qorti tikkunsidra li għaladarba rriżulta li t-telf li garrab l-appellat kien ir-riżultat ta' parir u bejgħ ħażin da parti tas-soċjetà appellanta, fiċ-

²¹ *Ibid.*

ċirkostanzi tal-każ ir-rimedju ma jistax ikun għajr dak mogħti mill-Arbitru. Dan huwa saħansitra kkontemplat mil-liġi, kif tindika s-soċjetà appellanta stess. Fid-dawl tas-sottomissjonijiet tagħha u l-provi mressqa minnha, din il-Qorti ma tarax raġuni għaliex ir-rimedju għandu jkun mod ieħor.

39. Għaldaqstant issib li dan l-aggravju mhux ġustifikat u tiċċdu.

Il-ħames aggravju: l-Arbitru kellu jnaqqas dik is-somma li tħallset lill-appellat mis-somma dikjarata dovuta lillu

40. Dan il-ħames aggravju tas-soċjetà appellanta jirrigwarda r-rimedju mogħti mill-Arbitru lill-appellat fejn ma sar l-ebda tnaqqis ta' dik is-somma li kienet digà tħallset lillu rappreżentanti 16.1% tal-kapital investit fil-prodott *Lifemark*, li kienet ta' €1,574.93. Is-soċjetà appellanta tirrileva li l-appellat kien tħallas ukoll l-ammont ta' €700 rappreżentanti imgħax. Hija tikkontendi li dan kien ser iwassal għal arrikkiment indebitu da parti tal-appellat, filwaqt li d-deċiżjoni tal-Arbitru kellha tirriżulta li hija waħda *extra petita*.

41. L-appellat iwieġeb billi jgħid li huwa jaqbel mad-deċiżjoni tal-Arbitru, għaliex għalkemm huwa ma jrid xejn li mhux tiegħu, jixtieq lura dak kollu li huwa tiegħu, flimkien mal-imgħaxijiet.

41. Id-deċiżjoni tal-Arbitru hija msejsa fuq il-fatt li huwa sab li fil-każ odjern kien seħħ *misselling* tal-prodott *Lifemark* u li l-appellat għandu b'hekk jitpoġġa fis-sitwazzjoni li kien fiha qabel sar l-investment, meħud inkonsiderazzjoni l-fatt li huwa kien tilef il-possibilità li jinvesti s-somma msemmija.

43. Jirrizulta mill-atti li l-appellat tħallas is-somma ta' €1,574.93²² rappreżentanti parti mill-kapital, u anki l-ammont ta' €700²³ rappreżentanti mgħaxijiet. Il-Qorti tikkunsidra li fl-ilment imressaq mill-appellat quddiem l-Arbitru, huwa talab sabiex jieħu lura l-ammont sħiħ investit, u dan bl-imgħaxijiet li kienu garantiti bir-rata ta' 7% fis-sena għal ħames snin, fis-somma komplessiva ta' €3,500 u li minnhom fil-fatt tħallas pagament wieħed biss. Għalkemm huwa minnu li l-Arbitru għandu jiddeciedi l-ilment imressaq quddiemu skont il-paragrafu (ċ) tas-subartikolu 19(3) tal-Kap. 555 sabiex issir għustizzja maż-żewġ partijiet, iżda fl-istess ħin huwa marbut bil-parametri li jiġu stabbiliti minn dak l-ilment. Għalhekk il-Qorti tgħid li r-rimedju li għandu jingħata lill-appellat għandu jkun l-ammont li huwa investa, li minnu għandha titnaqqas is-somma ta' €1,574.93 li rċieva kif fuq ingħad, flimkien mal-imgħaxijiet bir-rata ta' 7% fis-sena għal ħames snin, u li minnhom ukoll għandu jitnaqqas il-pagament ta' €700 rappreżentanti l-pagament magħmul għal sena waħda biss mis-soċjetà appellata fir-rigward ta' dawk l-imgħaxijiet. B'hekk hija dovuta s-somma komplessiva ta' €11,225.07.

Is-sitt aggravju: il-konklużjoni tal-Arbitru hi bbażata fuq apprezzament ħażin tal-fatti u tal-provi

44. Dan l-aggravju jittratta ilment tas-soċjetà appellanta fir-rigward tal-allegat apprezzament ħażin tal-fatti u tal-provi da parti tal-Arbitru u tissottometti li hemm raġunijiet gravi biżżejjed biex din il-Qorti tirrevedi l-mertu. L-aggravju huwa msejjes fuq l-allegazzjoni li mhijiex korretta l-analizi

²² Ara kopji ittri u ċekkijiet, a fol. 122, 124, 126, 128 u 130 tal-atti tal-arbitraġġ.

²³ Ara xhieda Seduta tas-27.03.17, a fol. 134 tal-atti tal-arbitraġġ.

tal-investment min-naħa tal-Arbitru u anki ir-raġuni għaliex dan falla. Is-soċjetà appellanta tagħmel riferiment għall-atti tagħha pprezentati quddiem l-Arbitru, iżda anki għal relazzjoni tal-espert tekniku *ex parte* Dr Michael Desmond Fitzgerald li kienet rilevanti wkoll fir-rigward tal-prodott *Lifemark* mertu ta' dawn il-proċeduri, u anki rapport ieħor dwar l-imsemmi prodott. L-appellanta tissottometti li min-naħa l-oħra ma setax jingħad li l-appellat ma kienx jifhem x'kien ir-riskju tal-investment u dan kien saħansitra jirriżulta mill-KYC²⁴ u mill-*File Note*²⁵ li ddeskrivew l-*'investment risk profile'* tiegħu bħala *"fairly conservative with a reasonable amount of risk"*. Is-soċjetà appellanta tinsisti li huwa biss għaliex l-investment falla li l-appellat qed jippretendi li għandu jirkupra dak investit minnu u huwa fil-fatt mhux qed jagħmel allegazzjoni ta' xi ksur regolatorju. Iżda l-eżercizzju tal-Arbitru kien jixbaħ aktar dak ta' prosekuzzjoni u skrutinju regolatorju. Min-naħa tagħha s-soċjetà appellanta kienet aġġixxiet semplicement bħala intermedjarja skont il-liċenzja maħruġa lilha, u dan filwaqt li mxiet mar-regolamenti applikabbli. Il-ġestjoni tal-investment kienet f'idejn is-soċjetà estera *Lifemark S.A.* u għalhekk hija kellha tiġi eżonerata minn kull responsabbiltà għal telf ukoll għaliex ma kien hemm l-ebda ness bejn l-involviment tagħha u l-falliment ta' dik is-soċjetà.

45. L-appellat jikkontesta bil-qawwa kollha dan l-aggravju għaliex skont hu minn dawk il-fatti li jaċċenna għalihom fir-risposta tiegħu, u anki mill-provi li rriżultaw waqt it-trattazzjoni tal-ilment tiegħu, intwera b'mod inekwivoku li s-soċjetà appellanta kienet qarrqet bih u mxiet b'mod skorrett fil-konfront tiegħu. Jissottometti li s-soċjetà appellanta kienet investiet flusu mhux b'mod

²⁴ Dok. MS1, *a fol.* 105 tal-atti.

²⁵ Dok. MS1(ii), *a fol.* 115 tal-atti.

sigur, anzi kif jirrileva r-rapport tal-MFSA, il-prodott *Lifemark* kien wasal f'punt ta' križi tenut ukoll kont tal-fatt li huwa u martu huma investituri pjuttost konservattivi. Ma' dan iżid jgħid li min-naħa tiegħu huwa kien tista' tgħid dejjem investa f'kontijiet bankarji u kellu nuqqas ta' għarfien fir-rigward ta' prodotti finanzjarji.

46. Aktar 'il fuq f'din is-sentenza fejn trattat it-tieni aggravju tas-soċjetà appellanta, din il-Qorti diġà kellha l-opportunità li teżamina l-mertu, inkluż il-fatt tan-nuqqas ta' esperjenza tal-appellat fl-investment finanzjarju, u għalhekk ma tarax il-ħtieġa li dan isir mill-ġdid.

47. Dwar l-ilment tas-soċjetà appellanta li l-Arbitru ma għamilx analiżi tajba tal-prodott *Lifemark*, u saħansitra ma ta l-ebda raġuni għaliex dan kellu jitqies bħala investment ta' riskju għoli u mhux adattat għal *retail investors*, din il-Qorti tqis li l-Arbitru daħal sew fin-natura ta' dan il-prodott, tant hu hekk li ma jhallix dubju dwaru. L-Arbitru ta spjegazzjoni fil-qosor dwar il-karatteristiċi tiegħu. Iddeskrivih bħala prodott li jagħmel parti minn dawk l-investimenti "... Asset-Backed Securities *li huma prodotti kumplessi u ta' riskju għoli*", u rrileva li bosta analisti ma kinux taw każ ir-riskju li wieħed kien qed jieħu fix-xiri ta' dan il-prodott. L-Arbitru għamel riferiment għall-*brochure* tiegħu, li jgħid li ma ġiex pprezentat mill-partijiet, iżda li kien fil-pussess tal-Uffiċċju tal-Arbitru, u osserva li kien hemm enfazi fuq il-benefiċċji tiegħu. Imma r-riskju, kemm għaliex il-kapital ma kienx garantit, u anki għaliex kif kien se jmur kien ibbażat fuq *performance* ta' prodotti oħra simili, kien wieħed medju għal għoli. Saħansitra l-MFSA kienet ħarget ordni għal kawtela dwar prodotti bħalu.

48. Għal darb'oħra din il-Qorti tgħid li s-sottomissjonijiet tas-soċjetà appellanta mhumiex ippruvati, anki minħabba nuqqas ta' provi da parti tagħha meta hija kellha kull opportunità li turi li allegatament l-appellat kien konsapevoli tan-natura tal-prodott *Lifemark* u li t-telf imġarrab ma kienx ħtija tagħha. Għalkemm is-soċjetà appellanta tagħraf li l-qofol tal-vertenza jirrigwarda t-telf tal-appellat li qed jippretendi li għal dan it-telf taħti s-soċjetà appellata, tiskarta għalkollox l-allegazzjoni ta' aġir qarrieqi, skorrett u illegali da parti tagħha, u tittenta titfa' l-ħtija tat-telf fuq dak li tgħid kien il-falliment imprevist tal-prodott *Lifemark*, li bl-ebda mod ma jista' jiġi attribwit lilha bħala intermedjarja. Izda kif intwera aktar 'il fuq, l-Arbitru sab li l-aġir innifsu kien jikkostitwixxi ksur tal-obbligi kuntrattwali u fiduċjarji tas-soċjetà appellanta. L-arbitru qal li għaladarba s-soċjetà appellanta kienet qiegħda taġixxi fil-kapaċità konsultattiva tagħha, hija kellha tħares l-*Investment Services Rules for Investment Service Providers* tal-MFSA, iżda dan m'għamlitux. Din il-Qorti tgħid li għalhekk il-kwistjoni tal-eventwali falliment ma kinitx il-konsiderazzjoni prinċipali li abbażi tagħha l-Arbitru wasal għad-deċiżjoni finali tiegħu.

49. Għaldaqstant din il-Qorti ssib li dan l-aħħar aggravju tal-appellanta mhux ġustifikat u tiċħdu.

Decide

Għar-raġunijiet premissi l-Qorti tiddeċiedi dwar l-appell tas-soċjetà appellanta billi tilqgħu limitatament u tvarja d-deċiżjoni appellata sabiex

b'hekk is-soċjetà appellanta għandha tħallas is-somma ta' €11,225.07 lill-appellat, filwaqt li tikkonfermaha fil-bqija tagħha.

L-ispejjeż marbuta mal-proċeduri tal-arbitraġġ għandhom jibqgħu kif deċiżi fid-deċiżjoni appellata, u dawk ta' din l-istanza għandhom jiħallsu mis-soċjetà appellanta.

Moqrija.

**Onor. Dr Lawrence Mintoff LL.D.
Imħallef**

**Rosemarie Calleja
Deputat Registratur**